

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA
GMINY SZYDLÓW**

**PLAN ROZWOJU
LOKALNEGO DLA GMINY
SZYDLÓW**

*URZĄD GMINY
28-225 SZYDLÓW
UL. RYNEK 2*

SZYDLÓW 2004

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDŁÓW**

SPIS TREŚCI :

I.	Wstęp	3
II.	Ochrona środowiska	4
III.	Dziedzictwo kulturowe	9
IV.	Osadnictwo i ład przestrzenny	11
V.	Demografia	12
VI.	Infrastruktura społeczeństwa	13
VII.	Rynek pracy	14
VIII.	Baza ekonomiczna	15
IX.	Rolnictwo	16
X.	Leśnictwo	19
XI.	Turystyka	21
XII.	Komunikacja	22
XIII.	Infrastruktura techniczna	23
XIV.	Analiza SWOT dla gminy	24
XV.	Uzupełnienie ZPORR	29
XVI.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	34
XVII.	Zadania polegające na poprawie sytuacji na terenie gminy Szydłów	37
XVIII.	System wdrażania „Programu rozwoju lokalnego dla gminy Szydłów”	40
XIX.	Wykaz projektów planowanych do realizacji na lata 2004-2006	51

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

I. WSTĘP

Niniejszy plan rozwoju lokalnego obejmuje swoim zakresem obszar Gminy Szydłów i dotyczy okresu lat 2004 – 2006 (pierwsze lata członkostwa Polski w Unii Europejskiej) oraz kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej tj. lata 2007 – 2013.

Reforma systemowa kraju zapoczątkowana w końcu lat 80 – tych stworzyła zupełnie nowe warunki funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnych. Społeczność lokalna poprzez demokratycznie wybranych przedstawicieli po raz pierwszy od wielu lat uzyskała możliwość kształtowania własnego rozwoju. Efektem tego procesu, autonomizacji samorządu lokalnego w wyniku wprowadzenia reformy samorządowej i gospodarczej było gruntowne przeobrażenie gminy.

Władze samorządowe wychodząc naprzeciw potrzebom społeczeństwa, w celu dalszego rozwoju Gminy Szydłów podjęły się realizacji zadań sprzyjających ochronie środowiska, aktywizacji rozwoju społeczno – gospodarczego oraz podnoszących konkurencyjność dla otoczenia.

W efekcie gmina ma szansę stać się coraz bardziej atrakcyjnym partnerem do współpracy na polu gospodarczym, kulturalnym i społecznym.

Kierując się zapisami wytyczającymi rozwój kraju, regionu, powiatu, gminy z inicjatywy Wójta Gminy Szydłów przystąpiono do przygotowania kompleksowego planu rozwoju lokalnego gminy.

Gmina Szydłów położona jest na obszarze rolniczym o zróżnicowanych uwarunkowaniach rozwoju przestrzennego. Zgodnie z określoną w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” strukturą funkcjonalno – przestrzenną centralna i południowa część gminy została zakwalifikowana do obszaru restrukturyzacji rolnictwa o przewadze korzystnych warunków rozwoju tej funkcji, który wymaga jednak uzupełnienia funkcjami komplementarnymi. Natomiast północna jej część położona jest na obszarze o najsłabszych możliwościach aktywizacji gospodarczej, predysponowanym do rozwoju wielofunkcyjnego opartego generalnie o funkcje nierolnicze.

Dominującą obecnie funkcją gminy jest rolnictwo, które mimo korzystnych tendencji w niektórych dziedzinach produkcji nie stwarza jednak wystarczających podstaw aktywizacji. Powinno być zatem wsparte przedsiębiorczością pozarolniczą dostosowaną do lokalnych uwarunkowań. Czyste środowisko i dobrej jakości gleby w centralnej i południowej części gminy stwarzają podstawę do rozwoju rolnictwa ekologicznego a zwłaszcza produkcji sadowniczej oraz drobnego przetwórstwa rolno – spożywczego. Duże szanse rozwoju posiada turystyka (w szczególności agroturystyka) rozwijana w oparciu o walory przyrodniczo – krajobrazowe (lasy, rzeki i zbiornik wodny Chańcza), a także cenne zasoby dziedzictwa kulturowego, które winny być oznakowane i szerzej udostępnione.

Położenie gminy w Chmielnicko – Szydłowskim obszarze Chronionego Krajobrazu a także w otulinie Cisowsko – Orłowińskiego Parku Krajobrazowego stwarza pewne ograniczenia inwestycyjne. Istotnym czynnikiem hamującym rozwój jest także położenie gminy na terenach niewodonośnych oraz niedobory infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, zaopatrzenia w gaz sieciowy oraz infrastrukturę rynku rolnego.

Realizacji zamierzeń rozwojowych sprzyjać będzie możliwość pozyskania wsparcia finansowego ze środków strukturalnych UE. Wymaga to jednak ujęcia najpilniejszych zadań w opracowywanych obecnie planach zagospodarowania przestrzennego jak również

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

---

przygotowania konkurencyjnych projektów realizacyjnych, które uwzględniałyby nie tylko efekty finansowe ale i ekologiczne.

Dane dotyczące gminy:

- powierzchnia gminy - 107 km² tj. 11,5 % powiatu staszowskiego
- liczba ludności - 5.145 osób tj. 6,6 % powiatu staszowskiego
- powierzchnia użytków rolnych - 8.383 ha
  - w tym: 6.790 ha gruntów ornych
  - 713 ha użytków zielonych
  - 880 ha sadów
- liczba gospodarstw rolnych - 1.117
- średnia powierzchnia gospodarstw - 6.30 ha
- liczba podmiotów gospodarczych - 105

II. OCHRONA ŚRODOWISKA

1. Walory i zagrożenia środowiska przyrodniczego

a) Zasoby biologiczne (ostoje przyrody)

Gmina Szydłów posiada wyróżniające się walory przyrodnicze. Najcenniejsze pod tym względem są doliny rzeczne Czarnej Staszowskiej i mniejszych cieków oraz rejon zbiornika wodnego Chańcza i występujące tu tereny podmokłe, na których wykształciły się bogate florystycznie zbiorowiska łąkowe, szuwarowe, bagienne i torfowiskowe. Stanowią one ostoje dla szeregu rzadkich i chronionych gatunków ptaków, głównie wodno – błotnych. Stosunkowo niska jest lesistość gminy. Lasy skupiają się w 4 większych kompleksach w północnej części gminy oraz na jej obrzeżach (w gminach sąsiadujących). Dominują siedliska borowo – lasowe. Panującym gatunkiem jest sosna. Miejscami zachowały się również fragmenty bagiennych borów trzcinnikowych, olsów i lasów łągowych. Zbiorowiska leśne i torfowiskowe pełnią ważną rolę wodno – ochronną, zwłaszcza w okolicach zbiornika Chańcza. W rejonie Szydłowa, na wychodniach skał wapiennych, występują zbiorowiska szczególnie cennej roślinności kserotermicznej z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin.

Istniejące doliny rzeczne, wraz z lasami, tworzą ważny nie tylko w skali gminy, ale i w układzie regionalnym, system powiązań przyrodniczo – ekologicznych. Zagrożeniem dla jego funkcjonowania są liniowe bariery ekologiczne, jakie tworzą szlaki komunikacyjne, zabudowa oraz napowietrzne linie energetyczne.

Na obrzeżach lasu i miedzach pól uprawnych wykształciły się zarośla krzewiaste z dominującą leszczyną i tarniną. Zakrzewienia te pełnią ważne funkcje ekologiczne (glebochronne, wiatrochronne, biocenotyczne i krajobrazowe). Na terenach o wyższej bonitacji gleb jest ich jednak zdecydowanie za mało (tzw. Uproszczenie agrocenoz). W tej sytuacji istotne znaczenie dla środowiska ma rozwój upraw sadowniczych, które pełnią funkcję kompensacyjną.

Charakterystycznym elementem szaty roślinnej są także wielogatunkowe, barwne agrocenozy chwastów polnych, towarzyszące uprawom rzadkich w skali kraju składników flory rodzimej (liczne gatunki pochodzące z południowo-wschodniej Europy i z obszaru śródziemnomorskiego).

Zgodnie z koncepcją krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL, północne obrzeże gminy zostało włączone do węzła ekologicznego o randze krajowej (węzeł Cisowsko-Orłowiński).

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

---

b) Prawna ochrona przyrody

Cała gmina Szydłów leży w Chmielnicko - Szydłowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Główną funkcją przyrodniczą tego obszaru jest ochrona wód powierzchniowych m.in. Czarnej Staszowskiej oraz zbiornika wodnego „Chańcza”. Pełni on także funkcje łącznikowe (korytarza i ciągu ekologicznego) pomiędzy Zespołami Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych.

Ponadto ochroną prawną, w formie pomników przyrody, objęto kilka najcenniejszych okazów drzew i odsłonięcia geologiczne.

c) Zasoby wód podziemnych

Gmina należy do mniej zasobnych w wody podziemne. Tylko północno – wschodni jej fragment położony jest na GZWP i jego strefie ochrony OWO i ONO

Gmina Szydłów zaopatrywana jest w wodę w oparciu o cztery niezależne systemy wodociągowe:

1. Wodociąg Szydłów, zaopatrujący w wodę miejscowości: Szydłów, Mokre, Gacki, Solec, Wola Żyzna, Wolica, Grabki Duże (sprzedaż wody do gminy Tuczępy).
Długość sieci wodociągowej wynosi 35,6 km, wydajność ujęcia wody 312,8 m³/h.
2. Wodociąg Osówka, zaopatrujący w wodę miejscowości: Osówka, Brzeziny.
Długość sieci wodociągowej wynosi 11,0 km, wydajność ujęcia wody 52,3 m³/h.
3. Wodociąg Rudki zaopatrujący w wodę miejscowości: Rudki, Potok, długość sieci 11,5 km, wydajność ujęcia 45,5 m³/h.
4. Wodociąg Korytnica zaopatruje w wodę miejscowości: Korytnica, Kotuszów, Jabłonica, długość sieci 14,7 km, wydajność ujęcia wody 39,0 m³/h.
Łączna długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 77,8 km.

Niektóre wsie i przysiółki (Wymysłów, Księża Niwa, Potok Rządowy, Kamienna Góra) o rozproszonej zabudowie zaopatrywane są w wodę ze studni indywidualnych w gospodarstwach.

d) Stan jakości wód powierzchniowych

Obszar gminy Szydłów położony jest w zlewni rzeki Czarnej Staszowskiej, która stanowi lewobrzeżny dopływ Wisły. Rzeka ta należy do najczystszych w województwie (wg klasyfikacji ogólnej) zachowała w 2002 roku III klasę czystości w środkowym biegu (tereny gminy Szydłów). Docelowo planowane jest osiągnięcie I i II klasy czystości.

W północno – wschodniej części gminy zlokalizowany jest zbiornik zaporowy Chańcza. Wg pomiarów, wiosną jakość wód zbiornika odpowiadała III klasie czystości (ze względu na zwiększoną ilość azotynów i miana Coli). Jesienią stan czystości wód uległ natomiast poprawie, zaś parametry fizyko – chemiczne i bakteriologiczne nie wykroczyły poza normy klas I i II.

Ze względu na brak sieci pomiarowej, nie można natomiast określić jakości wód powierzchniowych pozostałych cieków. Z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że w swym początkowym biegu cieków te nie są zanieczyszczone. Jednak w miarę przepływania przez obszary zabudowane i tereny upraw polowych wzrasta stopień zagrożenia zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego i bytowo – komunalnego. Zadaniem priorytetowym na tym obszarze winno być utrzymanie oraz poprawa jakości wód zbiornika wodnego „Chańcza” a także rzeki Czarnej Staszowskiej.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

W celu poprawy jakości pożądanym byłoby nawiązanie ścisłej współpracy międzygminnej oraz –podjęcie pilnych działań zmierzających do uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej na terenie całej zlewni tej rzeki.

e) Złóża surowców mineralnych

Główne uwarunkowania

Gmina położona jest na kontakcie trzech jednostek geologicznych: południowo – wschodniej części Antyklinorium Świętokrzyskiego, południowo – wschodniej części Niecki Nidziańskiej oraz Zapadliska Przedkarpackiego. Antyklinorium Świętokrzyskie zbudowane jest z paleozoicznych osadów głównie kambryjskich a fragmentarycznie z dewońskich. Osady Niecki Nidziańskiej reprezentowane są także przez utwory paleozoiczne ale przede wszystkim przez mezozoiczne. Kambr na terenie gminy wykształcony jest w postaci łupków, piaskowców i szarogłazów. Devon to piaskowce kwarcytowe i wapienie. Mezozoiczne utwory Niecki Nidziańskiej to: triasowe osady mułowcowo – iglaste, wapienie i margle oraz jurajskie wapienie z licznymi krzemieniami. Młodsze, trzeciorzędowe utwory Zapadliska Przedkarpackiego to piaskowce, piaski, mułowce, wapienie, margle, osady chemiczne (gips i siarka) oraz ily krakowieckie. Najmłodsze, czwartorzędowe utwory pokrywają obszar gminy w formie płatów o zróżnicowanej litologii i miąższości. Są to: gliny zwałowe, piaski, żwiry, lessy oraz występujące w dolinach rzek mułki, piaski, torfy i namuły torfiaste.

Na terenie gminy Szydłów występują następujące kopaliny: surowce chemiczne (gipsy, siarka), wapienie, piaskowce, surowce ilaste i piaski. Z surowców chemicznych znaczenie gospodarcze ma jedynie siarka. Gipsy ze względu na duży nakład nie mają natomiast znaczenia surowcowego. Udokumentowane trzy złoża siarki rodzimej, Solec, Wola Żyzna i Grzybów – Gacki leżą na pograniczu z gminami Gnojno i Tuczępy. Do niedawna eksploatowane było metodą otworową złożo Grzybów – Gacki, którego niewielki fragment znajduje się na terenie gminy Szydłów lecz w granicach gminy nie było prowadzone wydobywanie. Wapienie udokumentowano w złożu Potok Rządowy, a zasoby perspektywiczne określono dla złoża Osówka. Piaskowce udokumentowano w złożu Szydłów, którego eksploatację jednak zaniechano. Występują w południowej części gminy surowce ilaste (ily i gliny) eksploatowała niegdyś cegielnia w Gackach, wykorzystując surowiec do produkcji elementów ceramiki budowlanej. Obecnie produkcja ta została zaniechana. Piaski były wydobywane na skalę lokalną, w wielu rejonach gminy, lecz nie ma szczegółowych opracowań geologicznych, określających ich jakość, ilość i przydatność surowcową. Jedynie dla złoża Szydłów określono zasoby szacunkowe. Udokumentowano zasoby piasku w złożu Raków, lecz tylko niewielki fragment tego złoża znajduje się w granicach gminy.

Aktualnie w gminie nie jest eksploatowane żadne złożo. Prawie cały teren gminy to obszar chronionego krajobrazu a więc ewentualna eksploatacja surowców może być prowadzona na niewielką (lokalną) skalę i musi uwzględniać wymogi ochrony środowiska obowiązujące w gminach, gdzie występują obszary chronionego krajobrazu.

f) Gospodarka odpadami

- Gmina nie prowadzi selektywnej zbiórki odpadami komunalnymi, gospodarką odpadami zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Szydłowie. Odpady komunalne gromadzone są w 39 kontenerach KP-7 rozmieszczonych na terenie gminy i opróżniane przez PGKiM Sp. z o.o. w Staszowie i opróżniane na wysypisku w gminie Staszów.
- Inne odpady z Ośrodka Zdrowia, Stacji paliw i spółek odbierane są przez podmioty z którymi te podmioty posiadają stosowne umowy.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- Gmina jest członkiem Ekologicznego Związku Odpadami Komunalnymi w Rzędowie i będzie uczestniczyć w budowie zbiorczego wysypiska i utylizacji odpadów w Rzędowie, na terenie kopalni siarki w Grzybowie które docelowo kompleksowo rozwiąże problem utylizacji odpadów z terenu gminy.

g) Problemy związane z ochroną środowiska

Głównym problemem w zakresie ochrony środowiska jest zły stan jakości wód powierzchniowych, który przyczynia się do degradacji przyrodniczej dolin rzecznych i związanych z nimi obszarów podmokłych będących siedliskami wielu gatunków chronionych, zwłaszcza ptactwa wodno – błotnego. Priorytetem ekologicznej polityki gminy powinno być więc uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na własnym obszarze oraz ścisła współpraca międzygminna w celu poprawy jakości wód powierzchniowych w układzie zlewniowym. Zapewni to prawidłowe funkcjonowanie dolin rzecznych jako terenów czynnych przyrodniczo i korytarzy ekologicznych oraz przyczyni się do poprawy ogólnego bilansu wody.

Ważnym zagrożeniem środowiskowym, występującym na obszarze gminy, jest powódź. Rzeka Czarna Staszowska posiada wyznaczone wzdłuż swojego biegu tereny zalewowe, z których niezbędne jest wykluczenie wszelkiej zabudowy. Ograniczona lub stopniowo eliminowana winna być także zabudowa dolin mniejszych cieków wodnych oraz dolin bocznych szczególnie zagrożonych spływem wód w przypadku wystąpienia deszczów nawalnych. Służyć temu winno opracowanie ekofizjograficzne, poprzedzające opracowanie każdego planu miejscowego, oraz prognoza oddziaływania planu na środowisko zawierająca ocenę stopnia eliminacji wszystkich zagrożeń środowiskowych.

Istotnym zagrożeniem dla środowiska może być żywiołowy rozwój turystyki powiązanej ze zbiornikiem Chańcza. Zbiornik ten jest sukcesywnie zanieczyszczany przez turystów korzystających z jego cennych walorów rekreacyjnych do czego przyczynia się m.in. niedobór małej infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej (odpowiednio urządzone pola namiotowe, parkingi, itp.).

Ważnym problemem występującym na obszarze gminy są niezrekultywowane kamieniołomy i wyrobiska, w których często składowane są różnego rodzaju odpady. Jest to szczególnie niebezpieczne w przypadku dużej przepuszczalności podłoża, może bowiem spowodować przenikanie zanieczyszczeń do wód gruntowych.

2. Zasady polityki przestrzennej

- Zgodność charakteru i poziomu intensyfikacji zagospodarowania z cechami środowiska przyrodniczego oraz jego naturalną chłonnością i odpornością na zniszczenie;
- Prowadzenie gospodarki zasobami wodnymi w granicach zlewni;
- Respektowanie wymogów ochronnych obowiązujących w strefach ochrony wód podziemnych;
- Humanizacja zagospodarowania terenów dynamicznie urbanizujących się (wzrost udziału terenów zielonych i sportowo – rekreacyjnych, ograniczanie konfliktów i barier środowiskowych);
- Wydobywanie surowców zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawa, w tym ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa eksploatacji surowców w odniesieniu do obszarów zamieszkałych, atrakcyjnych turystycznie, o wysokich walorach przyrodniczych i rolniczych;
- Wszechstronne wykorzystanie kopaliny (kopaliny głównej, towarzyszącej oraz surowców z hałd i składowiska po działalności górniczej;
- Nielokalizowanie na obszarach udokumentowanych złóż inwestycji nie związanych z działalnością górniczą, które mogłyby ograniczyć lub uniemożliwić przyszłą eksploatację;
- Wydobywanie surowców zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawa, w tym ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa eksploatacji surowców w odniesieniu do obszarów zamieszkałych, atrakcyjnych turystycznie o wysokich walorach przyrodniczych i rolniczych;

3. Podstawowe kierunki zagospodarowania

- Skuteczna ochrona ostoji przyrody oraz prawnych form ochrony przyrody zgodnie z ustawą o ochronie przyrody i aktami prawnymi w sprawie ich utworzenia;
- Udrażnianie korytarzy ekologicznych poprzez likwidację barier ekologicznych lub minimalizację ich skutków dla środowiska;
- Zahamowanie oddrzewiania krajobrazu, istotne zwiększenie zadrzewień, zakrzewień oraz skupień roślinności o różnych funkcjach (szczególnie obudowa biologiczna cieków zapobiegająca przedostawaniu się do wód powierzchniowych związków chemicznych stosowanych w rolnictwie);
- Pozostawianie nieuregulowanych odcinków rzek, szczególnie tych, których funkcje przyrodnicze nie uległy dotychczas dewastacji;
- Ochrona zasobów wód podziemnych oraz ujęć wody i źródeł poprzez ustanowienie stref ochronnych i właściwe ich zagospodarowanie;
- Likwidacja niezorganizowanych zrzutów ścieków i „dzikich” wysypisk śmieci;
- Kontynuacja wdrażania selektywnego systemu zbiórki odpadów;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum stosowania nawozów i środków ochrony roślin, szczególnie na obszarach o szczególnych wymogach ochrony wód;
- Ochrona gleb klas bon. I – II przed nieuzasadnionym zagospodarowaniem na cele nie rolne;
- Przeciwdziałanie głębokim zmianom agrocenoz wywołanym przesuszeniem gleb, erozją wodną i wietrzną itp.;
- Unowocześnienie technicznych urządzeń ochrony środowiska, szczególnie w zakresie gospodarki, wodno – ściekowej, ochrony powietrza i ochrony przed hałasem;
- Zwiększenie produkcji energii z odnawialnych zasobów energetycznych;
- Dążenie do likwidacji lub przynajmniej osłabienia sytuacji konfliktowych na styku działalności gospodarczej z przyrodą i krajobrazem;
- Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- Optymalne wykorzystanie złóż przy uwzględnieniu aspektów gospodarczych i środowiskowych oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów drogą stosowania nowoczesnych technologii eksploatacji i przeróbki;
- Wykorzystanie gospodarcze surowców z hałd i składowisk;
- Stałe monitorowanie wpływu eksploatacji kopaliny na środowisko oraz stanu wykorzystania i rozpoznania zasobów;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

- Sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, zwłaszcza na obszarach wielkoskalowych przekształceń górniczych;
- Wprowadzenie zieleni osłonowej, izolującej wizualnie i przyrodniczo tereny wydobywania;
- Wykorzystanie terenów poeksploatacyjnych dla rozwoju turystyki i kolekcjonerstwa minerałów, skał i okazów paleontologicznych, a także rzemiosła artystycznego i pamiątkarstwa;
- Egzekwowanie wymogu sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych złóż kopalin;
- Likwidacja nielegalnej eksploatacji kopalin (udostępnienie w zamian do zagospodarowania małych złóż kopalin pospolitych, przeznaczonych na potrzeby lokalne);
- Uporządkowanie terenów po chaotycznym, nielegalnym wydobywaniu surowców na potrzeby lokalne;
- Planowanie zagospodarowania złóż z uwzględnieniem walorów krajobrazowych.

III. DZIEDZICTWO KULTUROWE

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Przeprowadzona analiza porównawcza ewidencji zabytków wykazała, iż Szydłów należy do gmin charakteryzujących się małym, pod względem ilościowym, nasyceniem zarówno „nieruchomymi” jak i „ruchomymi” dobrami kultury. Z obszaru gminy do ewidencji wpisano 124 obiekty „nieruchome”, spośród których 24 posiadają wyższą rangę ochronną – wpis do rejestru zabytków (dane wg Centralnej Ewidencji Dóbr Kultury – ODZ W – wa 1999 r.). Ewidencja ODZ W – wa zawiera ponadto z omawianego obszaru 123 obiekty w kategorii zabytków „ruchomych” (50 spośród nich figuruje w rejestrze zabytków).

Pomimo, że ilość zabytków kwalifikuje gminę do mniej zasobnych w dobra kultury, to jednak sam Szydłów znalazł się w grupie miejscowości zabytkowych posiadających rangę wojewódzką i krajową. Główną atrakcją byłego miasta, lokowanego przez Władysława Łokietka w 1329 r. jest zachowany do dziś średniowieczny układ urbanistyczny ufortyfikowany za czasów Kazimierza Wielkiego. Ze względu na zachowane elementy architektoniczne i przestrzenne średniowiecznego miasta obronnego, Szydłów często nazywany jest „polskim Carcassone”. Ponadto w miejscowości Grabki Duże znajduje się oryginalny, późnobarokowy zespół pałacowy projektu arch. Franciszka Placidi, który mógłby stanowić dużą atrakcję turystyczną. Ciekawostką jest m.in. fakt, iż pałac, wchodzący w skład tego zespołu pełnił niegdyś funkcję haremu.

Do wartościowych elementów dziedzictwa kulturowego, które można wykorzystać do promocji gminy i wzrostu jej atrakcyjności turystycznej należą więc zaliczyć:

- Obiekty i zespoły zabytkowe objęte ścisłą ochroną konserwatorską to:
  - układ urbanistyczny z XIV/XVIII, nr rej. 534, (Szydłów),
  - zespół kościoła paraf. P.w. Św. Władysława (kościół, dzwonnica, brama) z XIV/XIX w., nr rej 475, z późn. Odbudowami i restauracjami, (Szydłów),
  - kościół p.w. Wszystkich Świętych, z pocz. XV w., z późn. restaur., nr rej. 483, (Szydłów),
  - zespół szpitala Św. Ducha (kościół, szpital, mieszkanie księdza) z XVII/XVIII w., w ruinie od 1783 r., nr rej. 484, (Szydłów)
  - bożnica, późniejszy GOK z pocz. XVI w., późn. restaur., nr rej. 476, (Szydłów),

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

- zespół zamku królewskiego (Sala Rycerska, skarbczyk, budynek bramny) z XIV/XVIII w. z późn. dobud. i restaur., nr rej., (Szydłów)
- zespół obwarowań miejskich (Brama Krakowska, pozostałości Bramy Opatowskiej, mury obronne, połączone z murami zamkowymi) z XIV/XV w. z późn. przebud., restaur., nr rej.793, (Szydłów),
- zagroda nr 16 przy ul. Krakowskiej (drewniane: dom z 1799 r. i obora z 2 poł. XIX w.) nr rej. 930 (Szydłów),
- zespół pałacowy z 1742 r. (pałac, pawilony, pozostałości baszt, oficyna, park) z późn. odbudowami, nr rej. 105 (Grabki Duże),
- kościół paraf. p.w. św. Jakuba Starszego z 1661 r., z późn. odbud. i restaur., nr rej.488, (Kotuszów),
- kościół paraf. p.w. Wniebowzięcia NMP z 1647 r., z późn. dobud., nr rej. 490 (Potok),
- obiekty wpisane do ewidencji zabytków:
  - zespół dworski z XVIII/XX w. (dwór, owczarnia, ogrodzenie, park) w miejscowości Kotuszów,
  - dom ludowy z 1913 r. w miejscowości Potok,
  - domy: murowane, drewniane i zagrody (Szydłów, Rudki, Gacki Dolne, Wolica),
  - kapliczka Św. Jana Napomucena drewn. Z ok. 1930 r w miejscowości Stary Solec,
  - brama cmentarza grzebalnego, mur z pocz.XX w. W Szydłowie,
- ślady kulturowe pobytu ludności żydowskiej: ww. bożnica, cmentarz,
- miejsca pamięci związane z martyrologią ludności: od stycznia do października 1942 r. w Szydłowie funkcjonowało getto żydowskie, skąd ok. 1 tys. Osób wywieziono do getta w Chmielniku),
- miejsca historyczne – pole bitwy z okresu powstania styczniowego w miejsc. Potok,
- przebiegające przez teren gminy historyczne szlaki: Kościuszki i Piłsudskiego.

2. Zasady polityki przestrzennej

- Eliminacja zagrożeń dziedzictwa archeologicznego;
- Zachowanie i rewaloryzacja średniowiecznego układu urbanistycznego oraz architektonicznego, miejsc kultu, śladów kulturowych ludności żydowskiej oraz innych miejsc stanowiących świadectwo historii;
- Respektowanie wymogów ochronnych oraz umożliwienie rewaloryzacji zagrożonych obiektów zabytkowych, zwłaszcza objętych rejestrem dóbr kultury;
- Przeciwdziałanie dewaloryzacji krajobrazu kulturowego poprzez ochronę zabytków „in situ”, ochronę zabytkowego układu urbanistycznego, widokową, zapobieganie kolizyjnemu zainwestowaniu, wymianie zabudowy historycznej na nową w obcych formach;
- Wzrost świadomości społecznej co do wartości spuścizny historycznej dla przyszłych pokoleń i jej wpływu na rozwój gospodarki.

3. Kierunki regionalnej polityki przestrzennej

- Rewaloryzacja oraz wykorzystanie wyróżniającego się w skali kraju układu urbanistycznego oraz architektonicznego Szydłowa w celu promocji gminy pod kątem aktywizacji funkcji turystycznej, na jej obszarze, poprzez zapewnieniu niezbędnej infrastruktury o odpowiednim standardzie (baza noclegowa, gastronomiczna, parkingi, toalety, sklepy z pamiątkami itp.) poszerzenie oferty zamku (organizacja turniejów

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- rycerskich, pokazów światło – dźwięk, festynów, koncertów itp.), stworzenie odpowiedniego systemu informacji, umożliwienie skorzystania z opieki przewodnika itp.,
- Pogłębianie rozpoznania dziedzictwa kulturowego regionu, w tym m.in.: pogłębianie wiedzy na temat układu urbanistycznego, tradycji rzemieślniczych, układów ruralistycznych, zakresu zachowania tradycyjnej zabudowy; wartościowych elementów małej architektury (kapliczki, krzyże, figury), udokumentowanie miejsc historycznych, związanych z ważnymi wydarzeniami i postaciami historycznymi;
  - Racjonalne i zgodne z wymogami konserwatorskimi zagospodarowanie, użytkowanie oraz udostępnianie obiektów i zespołów zabytkowych;
  - Zwiększenie zakresu ochrony prawnej obiektów i zespołów objętych jedynie ewidencją a ważnych dla tożsamości regionalnej i lokalnej;
  - Poprawa ładu przestrzennego, poprzez harmonijne powiązanie architektury i krajobrazu, uwzględniającego specyfikę regionu i charakterystyczne cechy tradycyjnego budownictwa, respektowanie stref ochrony konserwatorskiej oraz wytycznych konserwatorskich odnośnie skali zabudowy, gabarytów, detali architektonicznych, stosowanie materiałów budowlanych miejscowego pochodzenia;
  - Uporządkowanie lub rewaloryzacja zabytkowych cmentarzy i obiektów kultowych;
  - Upamiętnienie życia i martyrologii ludności żydowskiej zamieszkującej te tereny;
  - Pobudzenie turystyki dydaktycznej związanej z obecnymi na terenie gminy historycznymi szlakami: Kościuszki i Piłsudskiego, kwalifikującymi się do upamiętnienia i oznakowania.

IV. OSADNICTWO I ŁAD PRZESTRZENNY

1. Podstawowe uwarunkowania rozwoju

Wśród czynników rzutujących na rozwój osadnictwa należy wymienić ciekawe walory przyrodniczo – krajobrazowe, cenne kompleksy leśne w północnej części gminy, obszary dobrych gleb w części centralnej i południowej a także zbiornik wodny Chańcza, który sprzyja lokalizacji funkcji mieszkaniowej i turystycznej we wsiach północno – wschodnich. Malownicze położenia gminy na falistym terenie Pogórza Szydłowskiego, jest dodatkowo wzbogacone o najcenniejszych w województwie świętokrzyskim średniowieczny układ urbanistyczny miejscowości Szydłów, który stanowi widoczną z dalszej odległości dominantę krajobrazową.

Na osadnictwo rzutuje również podstawowa sieć drogowa, o stosunkowo niskim obciążeniu komunikacyjnym, którą tworzą dwie drogi wojewódzkie relacji Jędrzejów – Osiek oraz Stopnica – Starachowice.

Do głównych zagrożeń ładu przestrzennego należą:

- Niewystarczające zróżnicowanie funkcji w układach zabudowy (zauważa się niedobór usług podstawowych) oraz pogarszająca się jakość przestrzeni publicznej;
- Zanik czytelności charakteru struktur osadniczych gminy powodujący dysharmonię i chaos przestrzenny;
- Zabudowa terenów cennych przyrodniczo i podlegających ochronie prawnej;
- Brak środków na rewaloryzację kulturowo cennych obiektów zabytkowych oraz niski poziom wkomponowania ich w przestrzeń turystyczną.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

---

2. Preferowane kierunki polityki osiedleńczej.

Najważniejszym kierunkiem rozwoju osadnictwa z punktu widzenia polityki gminnej winna być koncentracja zabudowy na terenach dopuszczalnego rozwoju osadnictwa, z jednoczesną modernizacją i rewitalizacją układów zabytkowych. Towarzyszyć temu winno zdecydowane zapobieganie jej rozpraszaniu, zwłaszcza na obszarach cennych przyrodniczo, pełniących różne funkcje w systemie przyrodniczo – krajobrazowym. Działania te należy stymulować przez odpowiednie ukształtowanie zbiorczych systemów infrastruktury technicznej oraz racjonalne rozmieszczenie oferty terenów przeznaczonych pod ważne funkcje rozwojowe.

W celu utrzymania równowagi ekologicznej środowiska oraz kształtowania ładu przestrzennego należy ponadto dążyć do:

- Kompleksowego opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego (uwzględniając szczególnie obszar zabytkowego układu Szydłowa);
- Preferowania architektury nawiązującej do tradycyjnego stylu zabudowy przy wykorzystaniu lokalnych materiałów budowlanych;
- Kształtowanie indywidualnego, harmonijnie współgrającego z tradycją i charakterem gminy jej stylu;
- Zapobiegania nieuzasadnionemu rozpraszaniu zabudowy z jednoczesnym odtwarzaniem wartościowych jej elementów oraz likwidacją kolizji środowiskowych i funkcjonalnych;
- Zdecydowane zapobieganie zabudowie wglądów w krajobraz (punkty i osie widokowe);
- Kluczowe znaczenie dla promocji i rozwoju tego obszaru mieć będzie umiejętne zagospodarowanie i udostępnienie turystyczne walorów zabytkowych miejscowości Szydłów.

V. DEMOGRAFIA

1. Główne uwarunkowania

Według stanu na koniec 2003 r. w gminie zamieszkiwało 5.145 osób, co stanowiło 0,39% zaludnienia województwa świętokrzyskiego. Terytorium gminy obejmowało natomiast ok. 0.9% powierzchni województwa. Biorąc pod uwagę powierzchnię bezleśną Szydłów zakwalifikowano do gmin, charakteryzujących się niską gęstością zaludnienia, która wykazuje ponadto ogólną tendencję malejącą.

Na obszarze gminy występuje też niewielka defeminizacja, na 100 mężczyzn przypada ok. 96 kobiet.

Liczba ludności w wieku produkcyjnym, czyli potencjalnych zasobów pracy, była niższa od średniej w regionie i kształtowała się na poziomie – ok. 57,4% ludności w wieku produkcyjnym do ogółu mieszkańców, województwo świętokrzyskie – 60% (na podst. danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2002 r.)

Pomimo, że Szydłów ze względu na istotny ubytek mieszkańców na skutek migracji oraz dużej przewagi zgonów nad urodzeniami został zakwalifikowany do gmin, którym zagraża depopulacja, to jednak dane demograficzne z ostatnich lat wskazują na niewielką poprawę sytuacji. Np. niski przyrost naturalny (wg danych U.S. Kielce, stan na 31.XII.2003 r.) – minus 4,3%, w województwie – minus 1.9% równoważy w znacznym stopniu korzystne saldo migracji – plus 2,0% podczas gdy średnio w województwie wskaźnik ten wynosi – minus 1.8%.

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDLÓW**

Kolejnym niekorzystnym zjawiskiem demograficznym na obszarze gminy jest postępujące starzenie się jej mieszkańców. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym do ogółu mieszkańców był znacznie wyższy niż średnio w województwie: Szydłów ok. 20%, województwo świętokrzyskie – 16,7%.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców gminy Szydłów w latach 1998 – 2003

Lata	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Ogółem
1998 r.	1404	2714	1140	5258
1999 r.	1385	2658	1215	5258
2000 r.	1106	3081	1021	5208
2001 r.	1474	2504	1227	5205
2002 r.	1176	2989	1040	5205
2003 r.	1166	2954	1025	5145

Tabela nr 2. Przyrost naturalny w latach 1998 – 2003

Lata	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Saldo
1998 r.	68	68	0
1999 r.	42	79	-37
2000 r.	46	74	-28
2001 r.	50	56	-6
2002 r.	43	67	-24
2003 r.	37	60	-23

Z przedstawionych danych wynika, że na przestrzeni ostatnich pięciu lat populacja mieszkańców gminy zmniejszyła się o 166 osób. Przyczyny tego stanu rzeczy są ogólnie znane i wynikają ze stanu gospodarki naszego kraju.

VI. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Infrastruktura społeczna gminy Szydłów ukierunkowana jest na obsługę ludności na poziomie podstawowym. Zasięg oddziaływania tych usług na przestrzeń nie wykracza zatem poza obszar gminy i nie wpływa znacząco na strukturę usług ponadlokalnych powiatu staszowskiego skupiających się w Staszowie i w Połańcu.

Ogólna ocena funkcjonowania usług gminnych w dużej mierze zależy będzie, więc od ich jakości oraz przyjętych standardów wyposażenia, które powinny być skoordynowane z zamierzeniami powiatu staszowskiego.

2. Zasady regionalnej polityki przestrzennej

- Wyrównanie szans dostępu do edukacji na obszarze całej gminy;
- Ochrona lokalnej odrębności i specyfiki kultury ludowej;
- Przełamywanie barier architektonicznych w dostępie osób niepełnosprawnych do usług publicznych oraz do przestrzeni publicznej.

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDŁÓW**

---

3. Kierunki regionalnej polityki przestrzennej

- Rozwiązanie problemów edukacji w skojarzeniu z ogólną strategią rozwoju tych usług w powiecie staszowskim;
- Zapewnienie pełnego zakresu usług zdrowia na poziomie podstawowym i polepszanie ich jakości;
- Zwiększenie dostępności świadczeń z zakresu rehabilitacji medycznej oraz opieki społecznej;
- Poprawa standardów funkcjonowania istniejących obiektów infrastruktury społecznej (utrzymanie i rozbudowa usług zdrowia i kultury) oraz wspieranie cyklicznych imprez i działań kulturalnych;
- Usprawnienie dostępności do usług publicznych standardu powiatowego.

VII. RYNEK PRACY

1. Główne uwarunkowania

Stopa bezrobocia rejestrowanego wynosi ok. 9,8% (stan na 31.XII.2003 r., jest niższa od wojewódzkiej – 13,7%). Brak miejsc pracy na terenie gminy Szydłów jest obecnie największym problemem zarówno dla osób nie posiadających zatrudnienia jak również i ich rodzin a także władz samorządowych. Szanse na radykalną poprawę tego stanu rzeczy na terenie samej gminy są niewielkie z powodu braków atrakcyjnych terenów pod inwestycje w porównaniu np. z niedaleką podstrefą staszowską wchodzącą w skład Tarnobrzskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Euro – Park Wisłosan” czy Specjalnym Obszarem Inwestycyjnym Połaniec, na którym zresztą od chwili jego ustanowienia w roku 2002 nie pojawił się żaden inwestor. Bezrobotni mieszkańcy gminy szukają więc zatrudnienia na terenie Staszowa a także i poza granicami powiatu oraz województwa. Niektórzy decydują się na prace w krajach Europy Zachodniej, szczególnie w sezonie letnim przy zbiorze warzyw i owoców.

Tabela nr 1. Liczba osób bezrobotnych w gminie Szydłów wg. wybranych grup

Wyszczególnienie	Stan na:			Stan na:	
	28.02.03	31.12.03	30.03.04	w miesiącu	od początku roku
Kobiety	143	138	133	-1	-5
Mężczyźni	186	157	186	9	29
Absolwenci	40	20	27	2	7
Zasiłkobiorcy	30	14	16	-3	2
Bez prawa do zasiłku	299	281	303	11	22
Zwolnieni z przycz.dot. zakładu pracy	8	6	6	0	0
W wieku 18-44	281	254	270	6	16
Bez pracy pow.12 m-cy	161	157	160	-1	3
Razem	329	295	319	8	24

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

Wśród osób bezrobotnych mieszkających na terenie gminy Szydłów zarejestrowanych na dzień 29 lutego 2004 roku 58 % stanowili mężczyźni, osób w wieku 18 – 44 lata było 85% a powyżej 44 roku życia 15% tj. 49 osób. Jak wiadomo znalezienie pracy przez te osoby jest znacznie trudniejsze, równie przykrą sprawą jest fakt, że aż 95% osób zarejestrowanych nie pobiera zasiłku, co jest między innymi wynikiem podjętych decyzji na szczeblach rządowych w kierunku nowelizacji przepisów wykluczających płacenie osobom bezrobotnym jakichkolwiek świadczeń.

2. Zasady regionalnej polityki przestrzennej

- Zróżnicowanie segmentów rynku pracy, przy wykorzystaniu lokalnych zasobów;
- Wyrównanie szans dostępu do rynku pracy dla osób dysfunkcyjnych i w wieku niemobilnym;
- Zasad wspierania wszelkich inicjatyw wzrostu zatrudnienia zwłaszcza w sektorze usług i drobnej wytwórczości.

3. Kierunki regionalnej polityki przestrzennej

- Przygotowanie atrakcyjnej oferty terenów do rozwoju przedsiębiorczości;
- Sprzyjanie działaniom modernizacyjnym w tradycyjnych sektorach zatrudnienia, posiadających perspektywę rozwoju;
- Ograniczenie spodziewanego odpływu siły roboczej ze wsi poprzez wielokierunkową aktywizację rynku pracy oraz tworzenie nowych segmentów przedsiębiorczości komunalnej i komercyjnej jak m.in.: usług w zakresie: ochrony środowiska, obsługi i konserwacji infrastruktury technicznej, rzemiosła i handlu oraz kulturze źródłowej wsi, obsłudze i udostępnianiu walorów kulturowych i krajobrazowych itp.;
- Tworzenie korzystnych warunków terenowych stymulujących rozwój różnych form zatrudnienia (alternatywne źródła dochodu, turystyka, agroturystyka, zatrudnienie w nowych segmentach usług publicznych, drobnej wytwórczości);
- Preferencje lokalizacyjne i ekonomiczne dla inwestycji, zwłaszcza proekologicznych, przynoszących wzrost zatrudnienia;
- Wykorzystanie środków pomocowych UE oraz funduszu regionalnego w celu aktywizacji rynku pracy; powołanie instytucji pośrednictwa pracy, organizacja szkoleń.

VIII. BAZA EKONOMICZNA

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Gmina Szydłów posiada zróżnicowane warunki transformacji bazy ekonomicznej. Obecnie opiera się ona na rolnictwie stanowiącym główną funkcję gospodarczą. Północna, bardziej zalesiona część gminy charakteryzuje się najsłabszymi warunkami rozwoju tej funkcji i wymaga głębokiej restrukturyzacji bazującej na funkcjach pozarolniczych. Część południowa i centralna cechuje się natomiast korzystnymi warunkami agroekologicznymi, które predysponują ten obszar do uzupełnienia rolnictwa funkcjami komplementarnymi.

Cenne zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego a także największy w województwie zbiornik wodny Chańcza, mogą stanowić podstawę rozwoju funkcji turystycznej, agroturystycznej i rekreacyjnej a także przyciągnąć potencjalnych inwestorów w

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

---

różnych sektorach gospodarki (turystyka, drobna przedsiębiorczość, mieszkalnictwo, ochrona środowiska przyrodniczego itp.). Funkcje te, wymagają jednak przemyślanej lokalizacji, uwzględniającej wymagania ładu przestrzennego w tym zwłaszcza ochrony środowiska przyrodniczego. Pożądane byłoby więc opracowanie kompleksowego planu miejscowego obrzeży zbiornika, który umożliwiłby zrównoważony rozwój tego obszaru.

Podmioty gospodarcze w gminie:

- Gminna Spółdzielnia „SCH” w Szydłowie
- Bank Spółdzielczy w Szydłowie
- EMIZET Sp. z o.o. w Szydłowie
- EKOPŁON S.A w Grabkach Dużych
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Szydłowie
- Hotel „Cztery Wiatry” w Korytnicy

Na obszarze gminy nie ma dużych zakładów przemysłowych.

2. Priorytetowe zasady polityki regionalnej

- Atrakcyjność przestrzeni ekonomicznej dla rozwoju turystyki oraz innych funkcji gospodarczych, stosownie do lokalnych uwarunkowań
- Tworzenie warunków przestrzennych do rozwoju lokalnych inicjatyw gospodarczych;
- Dostosowanie zabudowy gospodarczej do przepisów w zakresie ochrony środowiska a także zachowanie i utrzymanie regionalnego stylu tej zabudowy.

3. Pożądane kierunki polityki przestrzennej

- Przełamanie recesji i rozwój rynku pracy na terenie gminy poprzez tworzenie alternatywnych, pozarolniczych miejsc pracy a także zaplecza turystycznego, w tym agroturystyki, dla województwa i regionu;
- Wskazanie stref i obszarów aktywności predysponowanych do pełnienia preferowanych funkcji gospodarczych;
- Wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego systemu terenów dla lokalizacji drobnej i średniej przedsiębiorczości o profilu odpowiadającym ogólnym kierunkom aktywizacji gospodarczej.

IX. ROLNICTWO

Gminę Szydłów zalicza się do obszarów rolniczych o przewadze średnich warunków przyrodniczo – glebowych oraz nieco korzystniejszych niż przeciętnie w województwie strukturze agrarnej. Cechą wyróżniającą gminę na tle regionu jest dość znaczne, wewnętrzne zróżnicowanie warunków glebowych, stosunkowo niski udział użytków zielonych (13,2% UR), oraz dynamicznie rosnący areal sadów (wg. danych z PSR 2002 – 9,6% UR).

W gminie swoją działalność prowadzi 1117 gospodarstw rolnych, średnia ich wielkość kształtuje się na poziomie 6,3 ha. Przeważają gleby IV klasy bonitacji a produkcja rolna to głównie zboża i ziemniaki. Na obszarze gminy a szczególnie w sołectwie Szydłów bardzo duże znaczenie odgrywa sadownictwo, głównie śliwkowe.

a. Struktura powierzchniowa:

Wielkość gospodarstw i ich liczby:

- od 1-2 ha – 101

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- od 2-5 ha – 337
  - od 5-7 ha – 286
  - od 7-10 ha – 254
  - od 10-15 ha – 111
  - powyżej 15 ha – 28
- b. Struktura zasiewów (areal i jego rodzaj):
- pszenica – 340 ha
  - żyto – 690 ha
  - jęczmień – 400 ha
  - owies – 270 ha pszenżyto – 320 ha
  - ziemniaki – 700 ha
  - okopowe pastewne – 15 ha
  - warzywa – 40 ha
  - sady – 880 ha

Produkcja szydłowskich sadowników sprzedawana jest na giełdach sadowniczych w Sandomierzu, Krakowie, na Śląsku, w Warszawie i częściowo w obrocie indywidualnym, szczególnie dotyczy to owoców suszonych w handlu w okresie przed Świętami Bożego Narodzenia. Po przystąpieniu Polski do struktur Unii Europejskiej postanowiono zjednoczyć działania zarówno w sferze handlu już wyprodukowanymi owocami jak również jeśli chodzi o zakup środków produkcji a także konsolidację działań w kierunku pozyskiwania nowych sposobów i technologii produkcji. W wyniku objętych przedsięwzięć powstały:

- Spółdzielnia Producentów Owoców „DOBRY SAD” zrzeszająca 19 sadowników.
- „Stowarzyszenie Producentów Owoców w Szydłowie” zrzeszające 32 sadowników.

W rejonie wsi Osówka i Korytnica rozwinęła się tradycyjna uprawa truskawki – powierzchnia plantacji to 35 ha, a w Solcu, Wolicy, Szydłowie i częściowo w innych wsiach uprawiane są warzywa w tunelach foliowych (pomidory, ogórki), co stanowi niekiedy bardzo istotne źródło dochodu dla rodzin zajmujących się tą produkcją. W roku 2002 we wsiach Korytnica i Kotuszów dwóch rolników rozpoczęło uprawę szparagów na powierzchni 10 ha z perspektywą podwojenia powierzchni uprawy i założenia grupy producenckiej.

Tradycyjna produkcja rolnicza jak: zboża, ziemniaki, żywiec wieprzowy i wołowy oraz mleko nie ma charakteru masowego, prowadzona jest na potrzeby obrotu targowiskowego oraz w handlu – głównie żywcem z agentami właścicieli ubojni a także na użytek własny i najbliższej rodziny.

2. Podstawowe zasady realizacji celów regionalnej polityki przestrzennej

Nadrzędną zasadą zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej winna być jej restrukturyzacja polegająca na szerszym wprowadzeniu pozarolniczych funkcji gospodarczych, funkcji gospodarczych, uzupełniających (zastępujących) rolnictwo na obszarach o najsłabszych warunkach intensyfikacji.

Za najważniejsze (w warunkach gminy) uznaje się następujące zasady regionalnej polityki przestrzennej;

- Priorytet lokalizacyjny dla funkcji rynkowych w rolnictwie oraz tworzących nowe miejsca pracy;
- Sprzyjające warunki przestrzenne do absorpcji środków pomocowych UE;
- Stopniowa ekologiczacja produkcji rolniczej i terenów rolnych;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- Zminimalizowanie kolizji funkcjonalnych (dążenie do harmonijnego współistnienia wszystkich funkcji obszarów wiejskich);
- Czynna rola samorządu gminy w procesie zagospodarowania terenów rolnych.

4. Preferowane kierunki działalności przestrzennej

Przewiduje się, że rolnictwo pozostanie wiodącą funkcją gospodarczą, która winna być jednak wzbogacona i uzupełniona o różne funkcje pozarolnicze, rozwijane stosownie do lokalnych uwarunkowań. Coraz większe znaczenia w skali gminy powinna uzyskiwać ekologiczna produkcja rolnicza w tym sadownicza oraz agroturystyka i ekoturystyka.

Przestrzeń otwarta:

- Ochrona gleb przydatnych dla rolnictwa przed zagospodarowaniem na cele nierolnicze (gleby te generalnie powinny być wyłączone z zabudowy zaś w przypadku konieczności przeznaczenia ich na cele budowlane winien być stosowany wymóg rozwiązań terenooszczędnych);
- Ochrona obszarów rolniczych o najwyższych walorach kulturowych i krajobrazowych w aspekcie zachowania i podniesienia atrakcyjności turystycznej;
- Ochrona obszarów zmeliorowanych przed nieuzasadnionym zagospodarowaniem zmieniającym funkcje tych terenów;
- Stymulowanie koncentracji ziemi oraz scalania i wymiany gruntów a aspekcie potrzeb gospodarstw rozwojowych; (pożądane minimum obszarowe – 15 ha UR);
- Preferencje dla produkcji rolniczej przyjaznej dla środowiska jak; produkcja ekologiczna oraz integrowana, prowadzona zgodnie z katalogiem dobrych praktyk rolniczych, a także gospodarki rolno – środowiskowej, rozwijanej w pierwszej kolejności na obszarach słabszych glebowo i objętych prawną ochroną przyrody – tworzenie nowych możliwości zagospodarowania na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych;
- wzbogacenia terenów rolnych w zadrzewienia ochronne jak w zieleń osłonową wokół obiektów uciążliwych, zadrzewienia wiatrochronne w sąsiedztwie większych rozłogów pól oraz zadrzewienia i zakrzaczenia wzdłuż cieków wodnych, które zapobiegałyby przedostawaniu się do wód związków chemicznych stosowanych w rolnictwie;
- zapewnienia warunków przestrzennych do zagospodarowania gruntów odłogujących i trudno zbywalnych AWRSP.

Zabudowa rolnicza:

- umożliwienie dywersyfikacji działalności drobnych gospodarstw rolnych oraz wprowadzenia alternatywnych źródeł dochodu w ramach istniejących siedlisk – wsparcie gospodarstw mających realne szanse podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej szczególnie na obszarach o niekorzystnych warunkach przyrodniczo – glebowych;
- ustanowienie preferencji lokalizacyjnych dla gospodarstw towarowych i grup producenckich (w tym zwłaszcza wspieranych środkami pomocowymi UE) pod kątem powiększenia arealu i skali produkcji,
- skupianie nieuciążliwych funkcji zabudowy wiejskiej (w tym drobnotowarowej zabudowy zagrodowej nie wykazującej cech rozwojowych) na wskazanych w większych wsiach obszarach zabudowy wielofunkcyjnej, wyposażonej w zbiorcze systemy infrastruktury (obszary te winny być kształtowane oszczędnie z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb budowlanych),
- zapewnienie warunków do lokalizacji usług rynkowych w otoczeniu rolnictwa oraz drobnego przetwórstwa rolno – spożywczego,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- rewitalizacja historycznie ukształtowanej wiejskiej sieci osiedleńczej oraz wykorzystanie jej dla promocji gminy i poprawy warunków życia ludności.

Gospodarka terenami:

- wskazanie obszarów, tworzenie zasobu mienia komunalnego (głównie poprzez komunalizację gruntów, pozyskiwanie ich przy okazji scalień, a także w uzasadnionych przypadkach poprzez kupno lub wymianę) zwłaszcza na terenach przeznaczonych pod inwestycje publiczne;
- wyznaczonych pod skoncentrowaną działalność inwestycyjną (scalenia gruntów);
- potencjalnego rozwoju obiektów i urządzeń z zakresu rekreacji i turystyki;
- strategicznym znaczeniu dla rozwoju gminy;
- wskazanie atrakcyjnej oferty terenów dla inwestorów z zewnątrz.

Przy odpowiednim uzbrojeniu i promocji zasoby terenów komunalnych mogłyby zapewnić w perspektywie stały dopływ środków finansowych zarówno z ich sprzedaży jak i z późniejszych podatków od nieruchomości.

X. LEŚNICTWO

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Gminę Szydłów zalicza się do obszarów o zbyt niskiej lesistości, które mają umiarkowane możliwości jej zwiększenia (75 miejsc w województwie pod względem preferencji zalesionych przyjętych w „Krajowym programie zwiększenia lesistości” z maja 2003r.). Lasy gminy nie wykazują większych uszkodzeń związanych z działalnością przemysłu. Nie mniej w lasach prywatnych istotnym zagrożeniem jest niepełne wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych oraz nie realizowanie odnowień na gruntach przejściowo pozbawionych drzewostanu. Lokalne zagrożenia stwarzają ponadto:

- Kradzieże drzewa z lasów wszystkich kategorii własności;
- Rosnące zagrożenie pożarowe oraz niedobór zbiorników ppoż.;
- Zaśmiecanie terenów leśnych wokół terenów mieszkaniowych oraz dróg;
- Zainteresowanie wypoczynkiem w środowisku leśnym, w połączeniu z niedoborem infrastruktury turystycznej i komunalnej.

2. Podstawowe zasady zagospodarowania leśnego

Głównym kryterium polityki przestrzennej w tej dziedzinie zagospodarowania winno być umiejętne godzenie różnorodnych funkcji, jakie spełniają lasy przy zachowaniu ich trwałości i ciągłości użytkowania. Zasadzie tej towarzyszyć winny:

- Powszechna i ciągła ochrona lasów (zagospodarowanie lasów na cele nieleśne może być dokonane tylko w uzasadnionych przypadkach i przy braku innych rozwiązań przestrzennych);
- Eliminowanie kolizji lasów z innymi funkcjami terenów oraz zapewnienie lasom bezpieczeństwa pożarowego;
- Respektowanie ustaleń planów urządzenia, opracowanych dla lasów Państwowego Gospodarstwa Leśnego i lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

---

3. Wiodące kierunki polityki przestrzennej w leśnictwie

Zakłada się, że lasy (zwłaszcza w północnej części gminy) staną się równorzędnym z rolnictwem ogniwem rozwoju wielofunkcyjnego, zaś podstawowym kierunkiem zagospodarowania będzie trwale zrównoważona, wielofunkcyjna gospodarka leśna, uwzględniająca zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na warunki życia ludzi oraz na równowagę przyrodniczą:

- Ochronę różnorodności biologicznej środowiska leśnego;
- Szczególną ochronę lasów, które stanowią naturalne fragmenty rodzimej przyrody, chronią środowisko przyrodnicze, spełniają funkcje krajobrazowe, glebochronne i wodochronne, ochraniają tereny narażone na zanieczyszczenie i uszkodzenie, służą potrzebom naukowym;
- Produkcję drewna oraz innych surowców i produktów, na zasadzie racjonalnej gospodarki

Kierunkom tym towarzyszyć winny następujące działania:

- Powiększanie zasobów leśnych gminy w wyniku zalesiania gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa, przebudowy drzewostanów jednogatunkowych na mieszane oraz drogą zabiegów biomelioracyjnych;
- Dostosowywanie struktury gatunkowej drzewostanów do warunków siedliskowych;
- Poprawa jakości zasobów leśnych m.in. w wyniku: zwiększenia zdrowotności i odporności drzewostanów na czynniki szkodliwe, upowszechnienia biologicznych i ekologicznych metod ochrony ograniczenia chemizacji;
- Ukierunkowania rekreacji i turystyki leśnej w sposób godzący funkcje społeczne lasów z ochronnymi produkcyjnymi (racjonalne wyposażenie lasów i terenów przyleśnych w małą infrastrukturę turystyczną);
- Odbudowa retencji wodnej w lasach i w strefie rolno – leśnej;
- Racjonalizacja pozyskiwania drewna, dająca podstawę rozszerzonej reprodukcji surowca drzewnego.

Priorytety polityki zalesieniowej:

Zganie z krajowym programem zwiększenia lesistości preferencje zalesieniowe winny obejmować:

- Obszary przewidywane do objęcia prawną ochroną środowiska przyrodniczego;
- Tereny tworzące leśne powiązania ekologiczne, położone na wodooddziałach jak również przewidziane do zagospodarowania turystycznego.

Lokalizacja zalesień powinna m.in. zapewniać; zmniejszenie rozdrobnienia i rozproszenia kompleksów leśnych, tworzenie powiązań pomiędzy dużymi kompleksami leśnymi oraz połączenie ich z obszarami o funkcjach ekologicznych. Docelowa wielkość kompleksu leśnego nie powinna być mniejsza niż 5ha. Przy projektowaniu zalesień należy wykorzystać wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31.07.2003 r. w sprawie ustalenia granicy rolno – leśnej. Podstawa wyznaczenia terenów do zalesienia w planach miejscowych powinna być granica rolno – leśna określona w studium gminnym.

Z uwagi na utratę ważności obowiązujących planów ogólnych do końca 2003 r. konieczne jest określenie terenów do zalesiania w obecnej generacji m.p.z.p. Przeznaczenie terenu na cele leśne w tych planach będzie, bowiem warunkiem dofinansowania zalesień z funduszy strukturalnych UE.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

XI. TURYSTYKA

1. Ogólne uwarunkowania zagospodarowania turystycznego

W krajowej klasyfikacji obszarów z walorami wypoczynkowymi w Szydłowie wyznaczono 20 km² I i II kategorii (w skali czterostopniowej), co łącznie stanowi ok. 19% powierzchni gminy. Przebiegają tu dwa piesze szlaki turystyczne; żółty Szydłów – Widełki oraz zielony Chańcza – Pielaszów, a także regionalna trasa rowerowa Jędrzejów – Szydłów. Poza tym występują tutaj dobre warunki dla wędrówek narciarskich. Dużym magnesem ściągającym turystów jest największy zbiornik wodny w województwie, duże kompleksy leśne (w północnej części gminy), jak również zabytki i cenny układ urbanistyczny Szydłowa oraz bliskość pałacu w Kurozwękach. Nie małe znaczenie dla rozwoju turystyki może mieć fakt bliskość pałacu w Kurozwękach. Nie małe znaczenie dla rozwoju turystyki może mieć fakt przebiegu projektowanych historycznych szlaków Kościuszki i Piłsudskiego (po wytyczeniu i oznakowaniu). Planowane jest również wytyczenie nowego szlaku rowerowego pod nazwą „Szlakiem architektury obronnej Ziemi Sandomiersko – Opatowskiej, który będzie przebiegał m.in. przez obszar gminy.

W „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” miejscowość Szydłów uznano jako ośrodek rozrządowy turystyki predysponowany do rozwoju funkcji turystyczno – rekreacyjnej, cały obszar gminy natomiast posiada korzystne warunki przestrzenne do rozwoju agroturystyki. Przesłankę rozwoju tej funkcji może stanowić włączenie części obszaru gminy do Turystyczno – Rekreacyjnego Rejonu Czarnej Staszowskiej a także objęcie całej gminy prawną ochroną przyrody (otulina Cisowsko – Orłowińskiego Parku Krajobrazowego oraz Chmielnicko – Szydłowski OchK).

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania wskazanym byłoby wykreowanie podaży i popytu na różne formy rekreacji związane z pobytem w lesie i nad wodą – agroturystyka, turystyka rowerowa, sporty wodne, sporty zimowe i inne. Program Rozwoju Turystyki w województwie świętokrzyskim – opracowany przez Instytut Turystyki w Warszawie, zakłada rozwój na tym terenie turystyki: miejskiej, kulturowej, aktywnej, rekreacyjnej, specjalistycznej oraz agroturystyki jako produktów markowych gminy. Coraz większe znaczenie będzie miała również turystyka objazdowa i kulinarna.

Należałoby zwrócić większą uwagę na dobre oznakowanie i udostępnienie atrakcji kulturowych gminy, jak również budowę odpowiedniej infrastruktury turystycznej mogą zatrzymać potencjalnych turystów w miejscowości Szydłów jak również w atrakcyjnych miejscach w gminie.

Planując wszelkie działania inwestycyjne prowadzące do rozwoju agroturystyki i rekreacji należy jednak pamiętać, iż są to obszary prawnie chronione. Rozwój tej dziedziny gospodarki, podporządkowany jest tu ochronie środowiska przyrodniczego i zależy od konfliktowości danego rodzaju turystyki. Dlatego też korzystnym dla zrównoważonego rozwoju gminy byłoby poprzedzenie planów miejscowych ustaleniem optymalnego obciążenia ruchem turystycznym środowiska przyrodniczego i dopiero wówczas planowanie zagospodarowania.

Nie można jednak przy tym dopuścić do nadmiernej koncentracji infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej, która mogłaby niekorzystnie wpłynąć na krajobraz i środowisko przyrodnicze.

2. Zasady polityki przestrzennej

- Wiązanie udostępniania turystycznego walorów środowiskowych, krajobrazowych i kulturowych z rozbudową infrastruktury turystycznej;

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

- Kojarzenie zagospodarowania turystycznego ze wzmożoną ochroną najcenniejszych walorów przyrodniczych i kulturowych;
- Ochrona przestrzeni turystyczno – rekreacyjnej przed zagospodarowaniem obniżającym atrakcyjność turystyczną.

3. Kierunki polityki przestrzennej

- Kreowanie urozmaiconej oferty turystycznej i rekreacyjnej, dostosowanej do miejscowych warunków i inicjatyw;
- Odpowiednie eksponowanie i zagospodarowanie turystyczne walorów przyrodniczych i kulturowych;
- Poprawa stanu technicznego istniejących urządzeń i obiektów turystyczno – rekreacyjnych;
- Zagospodarowanie pieszych szlaków turystycznych poprzez wyznaczenie miejsc do odpoczynku, organizację punktów widokowych, oznakowanie atrakcji turystycznych itp. Oraz przystosowanie ich do turystyki rowerowej;
- Wyznaczenie i oznakowanie tras rowerowych oraz dla narciarstwa biegowego;
- Znaczące zwiększenie retencji wodnej na cele turystyczno – rekreacyjnej poprzez budowę nowych zbiorników o funkcji turystycznej;
- Zapewnienie dogodnych warunków organizacyjno – przestrzennych rozwoju agroturystyki, we wszystkich wsiach, w których istnieje możliwość oraz zainteresowanie miejscowej ludności.

XII. KOMUNIKACJA

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Gmina Szydłów położona jest na obszarze korytarza transportowego znaczenia regionalnego łączącego Jędrzejów ze Staszowem i Sandomierzem.

Najbliżej zlokalizowanym węzłem komunikacyjnym znaczenia subregionalnego jest Chmielnik położony na przecięciu ww korytarza z korytarzem transportowym międzyregionalnym Kielce – Tarnów.

Korytarz transportowy regionalny tworzy droga krajowa nr 78 Siewierz – Jędrzejów – Chmielnik i droga wojewódzka nr 765 Chmielnik – Staszów – Osiek oraz linie kolejowe: szerokotorowa (LHS) Hrubieszów – Huta Katowice i normalnotorowa (Kielce) Włoszczowice – Staszów – Tarnobrzeg.

Elementami ponadlokalnymi układu komunikacji gminy są jeszcze drogi łączące Szydłów z sąsiednimi ośrodkami gminnymi:

- Wojewódzka nr 756 Starachowice – Nowa Słupia – Szydłów – Stopnica;
- Powiatowa nr 0022 T Chmielnik – Potok – Życiny(Raków);
- Powiatowa nr 0037 T Szydłów – Tuczępy – Pieczonogi.

Dostępność ośrodka wojewódzkiego – dobra, lecz pogarszająca się z powodu wyczerpującej się przepustowości drogi krajowej nr 73 na odcinku Morawica – Kielce.

Gęstość sieci dróg o twardej nawierzchni występujących w gminie jest na poziomie średniej województwa.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

---

2. Zasady regionalnej polityki przestrzennej

Przewidziana w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zmiana rangi korytarza transportowego z regionalnego na międzyregionalny (w oparciu o linię szerokotorową LHS), wydłużenie drogi krajowej nr 78 z Chmielnika do Osieka (opcjonalnie do Połańca) oraz ukształtowanie się węzłów komunikacyjnych znaczenia regionalnego w Chmielniku i Staszowie powinno uatrakcyjnić ofertę inwestycyjną gminy i zbliżyć ją do regionalnych pasm i węzłów aktywizacji.

W planach miejscowych gminy Szydłów należy uwzględnić potrzeby rozwojowe szlaków komunikacyjnych poprzez przewidzenie rezerw terenowych dla:

- Przebudowy do pełnych parametrów drogi głównej (G) drogi wojewódzkiej nr 765 (przewidzianej do zmiany kategorii na krajową) z zachowaniem możliwości jej docelowej przebudowy na parametry drogi głównej ruchu przyśpieszonego (GP);
- Przebudowy do pełnych parametrów drogi głównej (G) drogi wojewódzkiej nr 756;
- Docelowej przebudowy do pełnych parametrów drogi głównej (G) drogi powiatowej nr 0022 T Chmielnik – Potok – Życiny;
- Przebudowy do parametrów drogi zbiorczej (Z) drogi powiatowej nr 0037 T Szydłów – Tuczępy – Pieczonogi;
- Realizacji bezkolizyjnego skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 756 Starachowice – Stopnica z liniami kolejowymi (normalno i szerokotorową);
- Dalszej modernizacji linii kolejowych normalno i szerokotorowej poprzez zachowanie obecnego pasa kolejowego.

Zasady, na jakich byłyby utrzymywane rezerwy terenów, oraz zakres wykonywanych modernizacji i przyszłych inwestycji należy uzgodnić z:

- zarządami dróg, zwłaszcza na odcinkach dróg gdzie przewidywane jest przełożenie tras,
- Zakładem Linii Kolejowych w Kielcach ul. Paderewskiego 43/45.

Dla poprawy bezpieczeństwa ruchu należy ograniczyć rozwój terenów budownictwa mieszkaniowego wzdłuż dróg klasy GP i G (o dużym udziale ruchu tranzytowego) oraz przewidzieć rezerwy terenowe dla realizacji ciągów pieszo – rowerowych w pierwszej kolejności na odcinkach obudowanych w/w dróg. Na odcinkach zabudowanych, adaptowanych dla potrzeb uciążliwego ruchu tranzytowego, przewidzieć realizację ekranów dźwiękochłonnych. Tereny działalności gospodarczej lokalizowane wzdłuż dróg tranzytowych nie powinny powodować nadmiernego zwiększenia ilości jak również zagęszczać liczby skrzyżowań.

XIII. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Gmina charakteryzuje się wysoką dysproporcją pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (stopień zwodociągowania na koniec 2003r. szacuje się na ponad 93% podczas gdy kanalizacji na niecałe 1%).

- długość sieci wodociągowej – 77,8 km
- przyłącza – 1045 szt.
- sieć kanalizacyjna – 2,1 km
- przyłącza – 20 szt.
- sieć gazowa – 14,2 km

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

- przyłącza - 292 szt.

Ograniczenia prawne rozwoju stwarzają ponadto obszary zalewowe wyznaczone wzdłuż rzeki Czarnej Staszowskiej, jak również strefa zagrożenia falą powodziową w przypadku potencjalnej awarii tamy zbiornika „Chańcza”.

Zaopatrywanie w energię elektryczną polega na dostawach energii siecią rozdzielczą średniego napięcia ze stacji elektroenergetycznych 110/15 KV z GPZ Stopnica i Chmielnik oraz w przyszłości ze stacji GPZ Szydłów, która powstanie w wyniku rozbudowy istniejącej rozdzielni. Sieć ciepłowniczą, ze względu na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną lub zagrodową, mieszkańcy zaopatrują się w energię ciepłą indywidualnie. Budynki użyteczności publicznej oraz zakłady pracy posiadają własne kotłownie.

3. Zasady polityki przestrzennej

- Gospodarka wodno – ściekowa prowadzona zlewniowo;
- Uzyskanie obowiązujących standardów zaopatrzenia w energię elektryczną;
- Dogodne warunki zasilania energetycznego na obszarach dopuszczalnego rozwoju osadnictwa;
- Dostępność zabudowy skupionej do sieci gazowej oraz zbiorczych systemów wodno – kanalizacyjnych;
- Dostępność instytucji i placówek usług publicznych do sieci teleinformatycznych;
- Respektowanie wszystkich obszarów zalewowych z jednoczesnym ograniczeniem ich zabudowy.

4. Kierunki polityki przestrzennej

- Stworzenie dogodnej dostępności do usług telekomunikacyjnych w tym do usług teleinformatycznych (zwłaszcza w ośrodkach gminnych), drogą doprowadzenia do gminy infrastruktury światłowodowej;
- Modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia w energię elektryczną w aspekcie zrównoważonego rozwoju gminy oraz pokrycia bieżących i perspektywistycznych potrzeb rolnictwa i odbiorców komunalnych;
- Zapewnienie dostępności do sieci gazowej i kanalizacyjnej – docelowo wszystkich obszarów zabudowy skupionej;
- Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na obszarach szczególnie zagrożonych w czasie wystąpienia rzeki z koryta jak również w czasie przerwania zapory zbiornika „Chańcza” co groziłoby katastrofą.

XIV. ANALIZA SWOT GMINY SZYDLÓW

Władze gminy w szerszym zakresie stosować będą inicjatywy zarówno w zakresie instrumentów dochodowych (podatki), jak i instrumentów wydatkowych, w tym szczególnie związanych z nakładami na infrastrukturę poprawiającymi konkurencyjność gminy i stwarzającymi podstawy do rozwoju społeczno – gospodarczego. Podstawowym dokumentem programowym określającym kierunki, cele oraz spodziewane efekty rozwoju infrastruktury poprawiającej konkurencyjność gminy jest niniejszy program rozwoju lokalnego.

Analiza SWOT jest metodą stosowaną w opracowaniach rozwoju jednostek terytorialnych, pozwalającą na przeanalizowanie atutów i słabych stron, w tym przypadku

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDLÓW**

gminy Szydłów. Analiza umożliwi identyfikację problemów i potencjałów rozwojowych gminy oraz wyodrębnienie spośród nich tych cech, które mają lub mogą mieć znamiona zagrożeń lub szans rozwojowych. Analizy dokonano ze szczególnym uwzględnieniem: problemów drogownictwa, infrastruktury, rolnictwa, sytuacji na rynku pracy, sytuacji ekonomicznej spółek i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Mocne strony	Szanse
<p>§ Walory zabytkowe i historyczne średniowiecznych budowli w samym Szydłowie oraz ciekawe obrazy i ukształtowanie powierzchni na terenie całej gminy – atrakcyjne miejsca wypoczynku</p> <p>§ Zalew Chańcza oraz inne niedaleko położone obiekty zabytkowe: Pałac w Grabkach Dużych, Zespół Pałacowy w Kurozwałkach, Klasztor Pokamedulski w Rytwianach, Pałac w Wiśniowej itd.</p> <p>§ Duży potencjał w produkcji sadowniczej szczególnie w sołectwie Szydłów oraz możliwości rozwoju tej działalności na terenie innych sołectw</p> <p>§ Istnienie innych niż tradycyjne kierunki produkcji rolniczej: uprawa truskawek w gruncie oraz warzyw pod folią. Wprowadzanie innowacyjnych upraw jak np. szparagi w Korytnicy i Kotuszowie.</p> <p>§ Duża liczba osób bezrobotnych – w tym posiadających wykształcenie wyższe i średnie</p> <p>§ Zadawalający stan bezpieczeństwa publicznego, oświaty i opieki zdrowotnej</p> <p>§ Tradycyjne gospodarstwa rolne – brak dużych upadłych gospodarstw państwowych</p> <p>§ Wystarczająca sieć dróg</p> <p>§ „EMIZET”, „EKOPLON”, GS „Sch”, „Hotel CZTERY WIATRY” – spółki o znaczeniu strategicznym dla rynku pracy w gminie.</p>	<p>§ Rozwój gospodarczy w oparciu o stworzenie w samym Szydłowie atrakcyjnego miejsca wypoczynku z wykorzystaniem istniejących zabytków i turystycznych walorów najbliższych terenów</p> <p>§ Stworzenie bazy i infrastruktury turystycznej z udziałem funduszy unijnych</p> <p>§ Pojawienie się w ostatnich dwóch latach nowych rynków zbytu na owoce, szczególnie na terenie Rosji</p> <p>§ Utworzenie Spółdzielni i Stowarzyszenia Producentów Owoców, możliwości wykorzystania dla rozwoju gospodarstw funduszy unijnych w tym SAPARDU</p> <p>§ Dalszy rozwój produkcji sadowniczej jako podstawy do powstania Zakładu Przetwórstwa Owoców</p> <p>§ Kontynuacja i rozszerzenie nowych upraw polowych – w tym szparagów, co umożliwi stworzenie konkretnej oferty handlowej i poprawi wyniki finansowe tradycyjnych gospodarstw rolnych</p> <p>§ Rozwój działalności promocyjnej w kierunku propagowania możliwości turystycznych i gospodarczych gminy, prowadzonej zarówno w kraju jak i za granicą</p> <p>§ Nowe inicjatywy gospodarcze, aktywność lokalnych liderów życia społecznego i gospodarczego. Szukanie współpracy i kontaktów zagranicznych z krajami Unii Europejskiej</p>

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDŁÓW**

Słabe strony	Zagrożenia
<p>§ Zły stan zabytków, brak w samym Szydłowie infrastruktury turystycznej: hotelu restauracji, toalet</p> <p>§ Brak na terenie gminy atrakcyjnych terenów pod inwestycje gospodarcze, niekorzystne warunki własnościowe obiektów potencjalnie nadające się do zagospodarowania – nie są własnością gminy</p> <p>§ Duża odległość większych ośrodków miejskich, brak w pobliżu znaczących rynku zbytu, szczególnie na produkty rolne</p> <p>§ Słaba kondycja finansowa tradycyjnych gospodarstw rolnych na terenie gminy</p> <p>§ Zaśmiecone środowisko naturalne, szczególnie lasy</p> <p>§ Brak koordynacji i porozumienia co do prowadzenia wspólnych działań o charakterze promocyjnym pomiędzy środowiskami i instytucjami z terenu gminy</p> <p>§ Brak większych możliwości finansowania przedsięwzięć gospodarczych szczególnie niskoprocentowanych linii kredytowych</p>	<p>§ Dalsza dekapitalizacja majątku trwałego przedsiębiorstw i spółek</p> <p>§ Pogarszanie się stanu dróg i mostów oraz infrastruktury drogowej</p> <p>§ Wzrost bezrobocia wskutek dalszych zwolnień oraz brak nowych miejsc pracy dla absolwentów szkół różnych szczebli</p> <p>§ Zmniejszenie liczby mieszkańców, wyjazd młodych ludzi do miast i w inne rejony kraju a także za granicę – w poszukiwaniu pracy</p> <p>§ Trudności formalno – prawne z wykorzystaniem istniejących możliwości rozwoju na bazie współpracy z Fundacjami, Agencjami, Stowarzyszeniami</p>

Wnioskowane przedsięwzięcia inwestycyjne jest odpowiedzią na zidentyfikowane w analizie SWOT szanse, zagrożenia, siły i słabości i próbą rozwiązania podstawowych barier rozwoju gminy.

UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

Miejsce przedsięwzięcia w strategiach i programach.

Program rozwoju lokalnego gminy Szydłów zmierzający do jest zgodny z następującymi dokumentami:

- Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego na lata 2000 – 2015,
- Uzupełnieniem Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego,
- Strategią Rozwoju Gminy Szydłów na lata 2004 – 2015,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłów.

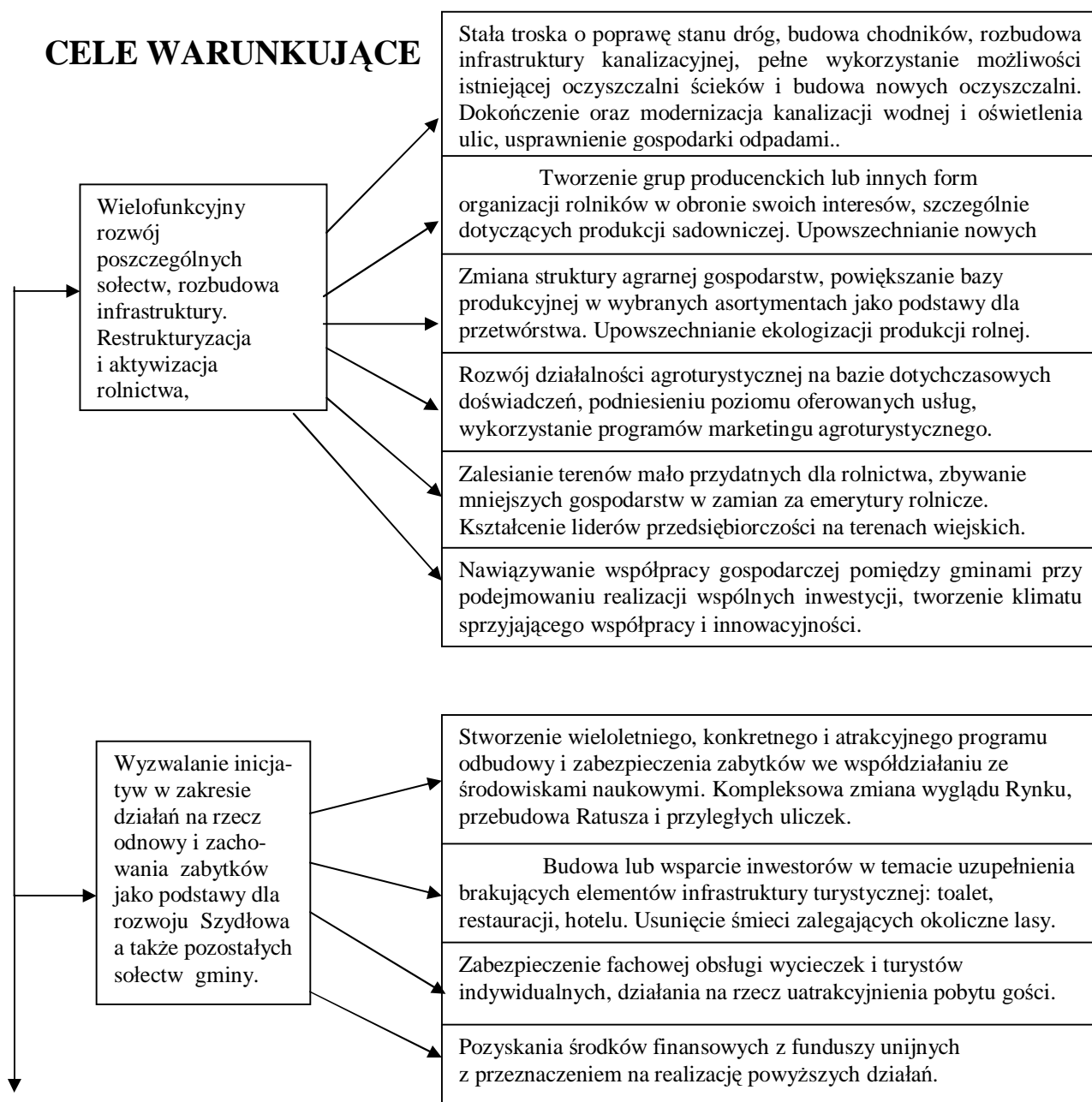
**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDLÓW**

**STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY SZYDLÓW
na lata 2004 - 2015**

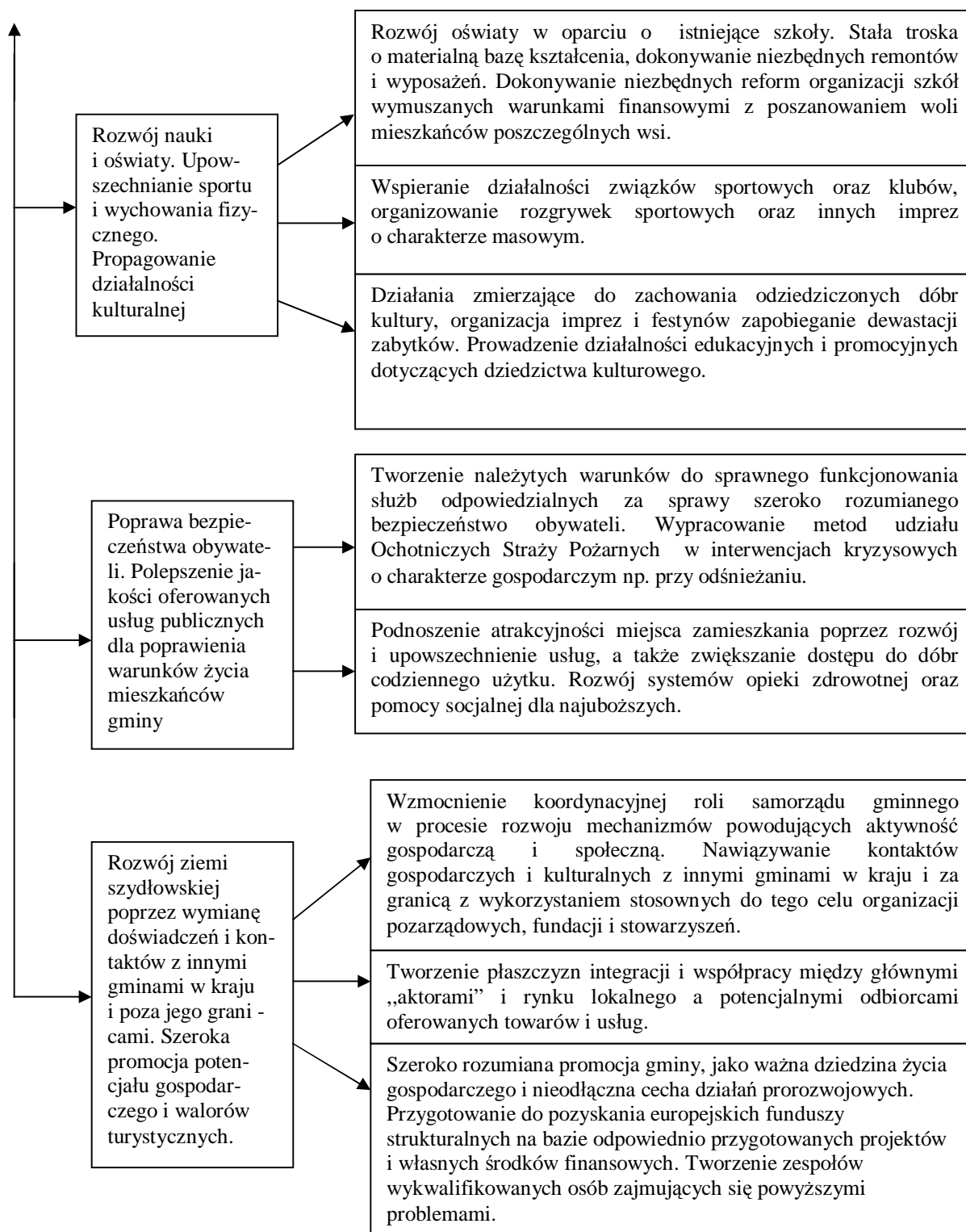
**„Zrównoważony rozwój gminy Szydłów z wykorzystaniem walorów zabytkowych,
kulturowych i gospodarczych w perspektywie pełnej integracji Polski z krajami Unii
Europejskiej”**

PRIORYTETY

CELE WARUNKUJĄCE

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

XV. UZUPEŁNIENIE ZINTEGROWANEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO ROZWOJU REGIONALNEGO

Zintegrowany program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) jest jednym z sześciu programów operacyjnych, które posłużą do realizacji Narodowego Planu Rozwoju / Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2004/2006 (NPR/PWW). ZPORR rozwija cele NPR, określając priorytety i kierunki polityki regionalnej państwa w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Realizacja tej polityki w ramach ZPORR, będzie współfinansowana z funduszy strukturalnych.

Zgodnie z zasadami programowania Funduszy Strukturalnych zostało przygotowane Uzupełnienie ZPORR. Dokument ten został przygotowany zgodnie z wytycznymi zawartymi w artykule 18 Rozporządzenia Rady UE nr 1260 z dnia 12 czerwca 1999 r., wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych.

Zgodnie z art. 8 w/w Rozporządzenia Rady Europejskiej Uzupełnienie Programu jest dokumentem wdrażającym strategię i priorytety programu, zawierającym szczegółowe informacje na poziomie działań, opracowanym przez kraj członkowski.

Uzupełnienie ZPORR zawiera przede wszystkim dokładne i usystematyzowane opisy działań. W Uzupełnieniu ZPORR zawarte są szczegółowe informacje dotyczące: celów działań, sposobów ich realizacji, opisu kryteriów wyboru projektów, typu beneficjentów końcowych, wielkości i form pomocy, poziomu współfinansowania projektów z uwzględnieniem udziału środków pochodzących z Unii Europejskiej i środków publicznych, wskaźników monitorowania oraz trybu rozpatrywania wniosków.

Uzupełnienie ZPORR zawiera, między innymi, działania: DZIAŁANIE 3.1. Obszary wiejskie, DZIAŁANIE 3.5. Lokalna infrastruktura społeczna obejmująca swoim zakresem działania w ramach niniejszego planu rozwoju lokalnego.

Głównym celem działania 3.1. jest przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów wiejskich i małych miast. Dodatkowo określone są następujące cele szczegółowe Działania:

- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi i małych miast
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej
- poprawa warunków życia na obszarach o najmniejszych perspektywach rozwojowych w Polsce

W ramach działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej objętego projektem oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia.

W ramach Działania 3.1. zgodnie z Uzupełnieniem ZPORR, do realizacji przewiduje się projekty inwestycyjne, wynikające z planów / programów rozwoju lokalnego przygotowanych w formule partnerstwa na poziomie gminnym, międzygminnym (np. przez związki gmin) lub powiatowym. Plany te powinny zawierać co najmniej opis aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej na obszarze objętym planem, opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2004 – 2006, plan finansowy na lata 2004 – 2006.

Zgodnie z zapisami Uzupełnienia ZPORR przewiduje się realizację następujących projektów w ramach Działania 3.1.:

Budowa lub modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków

- sieci kanalizacyjne
- sieci kanalizacji deszczowej

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDLÓW**

- oczyszczalnie ścieków
- inne urządzenia do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzenia i przesyłania ścieków

Budowa lub modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę i poboru wody

- sieci wodociągowe
- ujęcia wody (w tym ochrona ujęć i źródeł wody pitnej)
- urządzenia służące do gromadzenia, przechowywania i uzdatniania wody
- urządzenia regulujące ciśnienie wody

Poprawa jakości powietrza

- modernizacja i rozbudowa systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza
- przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej emisji”

Gospodarka odpadami

- budowa, modernizacja, rekultywacja lub likwidacja składowisk odpadów (w tym rekultywacja bądź likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych)
- budowa lub modernizacja miejsc utylizacji opakowań i nieużytych środków ochrony roślin
- likwidacja dzikich wysypisk
- kompleksowe systemy zagospodarowania odpadów na poziomie lokalnym obejmujące m.in. odbiór posegregowanych odpadów od mieszkańców, odzyskiwanie surowców wtórnych, recykling, kompostowanie odpadów organicznych, itp.

Budowa lub modernizacja dróg gminnych o znaczeniu lokalnym

- drogi powiatowe i gminne

Budowa lub modernizacja lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej

- infrastruktura służąca rozwojowi aktywnych form turystyki
- infrastruktura noclegowa, gastronomiczna, informacyjno – recepcyjna i inna infrastruktura turystyczna
- systemy informacji kulturalnej i turystycznej
- infrastruktura kultury (zaplecze kulturalne i rozrywkowe – sale koncertowe i wystawowe, amfiteatry, itp.)
- projekty polegające na restauracji i rewitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego
- systemy zabezpieczeń obiektów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (np. pożary, włamania, itp.)
- projekty inwestycyjne gmin uzdrowiskowych związane z rozwojem funkcji leczniczo – wypoczynkowych

W ramach działania do wydatków kwalifikowanych mogą być zaliczone w szczególności następujące koszty:

1) prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne)

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- przygotowanie planu rozwoju lokalnego – podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o refundację są samorządy gmin i powiatów
  - przygotowanie dokumentacji technicznej
  - przygotowanie studium wykonalności, oceny wpływu na środowisko
  - prace projektantów, architektów
  - wykup niezabudowanych gruntów (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu)
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych
- 2) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
- przygotowanie terenu pod budowę, w tym roboty pomiarowe
  - prace ziemne
  - prace budowlano – montażowe
  - prace instalacyjne
  - prace wykończeniowe
  - zakup wyposażenia nierozzerwalnie zwanego z funkcjonowaniem inwestycji
  - nadzór inżynierski
  - koszty promocji projektu integralnie związane z jego realizacją

RODZAJE BENEFICJENTÓW W RAMACH DZIAŁANIA 3.1.

- samorządy gminne, powiatowe i działające w ich imieniu jednostki organizacyjne
- związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego
- podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których 100%: udziałów lub akcji posiada samorząd gminny lub powiatowy
- podmioty wybrane w drodze Ustawy Prawo Zamówień Publicznych – zharmonizowanej z prawem Wspólnot Europejskich – wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny
- organizacje pozarządowe działające non – profit, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe
- inne instytucje publiczne

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

- 75% kwalifikujących się wydatków publicznych
- 50% kwalifikujących się wydatków publicznych w przypadku gdy inwestycja generuje znaczący zysk netto

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa – Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (10%) oraz np. Minister Kultury (zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej)
- z budżetu jednostek samorządu terytorialnego

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDŁÓW**

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

Budowa lub modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków

- sieci kanalizacyjne
- sieci kanalizacji deszczowej
- oczyszczalnie ścieków
- inne urządzenia do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków

Budowa lub modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę i poboru wody

- sieci wodociągowe
- ujęcia wody (w tym ochrona ujęć i źródeł wody pitnej)
- urządzenia służące do gromadzenia, przechowywania i uzdatniania wody
- urządzenia regulujące ciśnienie wody

Poprawa jakości powietrza

- modernizacja i rozbudowa systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza
- przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej emisji”

Gospodarka odpadami

- budowa, modernizacja, rekultywacja lub likwidacja składowisk odpadów (w tym rekultywacja bądź likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych)
- budowa lub modernizacja miejsc utylizacji opakowań i nieużytych środków ochrony roślin
- likwidacja dzikich wysypisk
- kompleksowe systemy zagospodarowania odpadów na poziomie lokalnym obejmujące m.in. odbiór posegregowanych odpadów od mieszkańców, odzyskiwanie surowców wtórnych, recykling, kompostowanie odpadów organicznych, itp.

Budowa lub modernizacja dróg gminnych o znaczeniu lokalnym

- drogi powiatowe i gminne
- lokalne obiekty mostowe (mosty i wiadukty) na drogach gminnych i powiatowych
- ulice w granicach administracyjnych miast do 20 tys. mieszkańców
- towarzysząca infrastruktura drogowa

Kompleksowe uzbrojenie terenu pod inwestycje

- projekty kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod inwestycje, za wyjątkiem terenów z przeznaczeniem pod inwestycje mieszkaniowe – uzbrojenie związane z dostarczeniem podstawowych mediów – kanalizacji, wodociągu, instalacji elektrycznych, gazowych oraz dróg wewnętrznych, itp.

Budowa lub modernizacja lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej

- infrastruktura służąca rozwojowi aktywnych form turystyki
- infrastruktura noclegowa, gastronomiczna, informacyjno – recepcyjna i inna infrastruktura turystyczna
- systemy informacji kulturalnej i turystycznej

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- infrastruktura kultury (zaplecze kulturalne i rozrywkowe – sale koncertowe i wystawowe, amfiteatry, itp.)
- projekty polegające na restauracji i rewitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego
- systemy zabezpieczeń obiektów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (np. pożary, włamania, itp.)

Inkubatory przedsiębiorczości

- modernizacja obiektów, w których zlokalizowane będą inkubatory przedsiębiorczości
- przystosowanie obiektów do pełnienia funkcji inkubatorów przedsiębiorczości

KOSZTY KWALIFIKOWANE

W ramach działania do wydatków kwalifikowanych mogą zostać zaliczone w szczególności następujące koszty:

- 1) prace przygotowawcze, w tym:
  - przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne)
  - przygotowanie planu rozwoju lokalnego – podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o refundację są samorzady gmin i powiatów
  - przygotowanie dokumentacji technicznej
  - przygotowanie studium wykonalności, oceny wpływu na środowisko
  - prace projektantów, architektów
  - wykup niezabudowanych gruntów (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu)
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych
- 2) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
  - przygotowanie terenu pod budowę, w tym roboty pomiarowe
  - prace ziemne
  - prace budowlano – montażowe
  - prace instalacyjne
  - prace wykończeniowe
  - zakup wyposażenia nierozzerwalnie zwanego z funkcjonowaniem inwestycji
  - nadzór inżynierski
  - koszty promocji projektu integralnie związane z jego realizacją

RODZAJE BENEFICJENTÓW

- gminy, powiaty i działające w ich imieniu jednostki organizacyjne
- związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego
- podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których 100%: udziałów lub akcji posiada samorząd gminny lub powiatowy
- podmioty wybrane w drodze Ustawy Prawo Zamówień Publicznych – zharmonizowanej z prawem Wspólnot Europejskich – wykonujące usługi publiczne

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

---

na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny

- organizacje pozarządowe działające non – profit, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe
- inne instytucje publiczne i osoby prawne świadczące usługi pożytku publicznego

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

- 75% kwalifikujących się wydatków publicznych
- 50% kwalifikujących się wydatków publicznych w przypadku gdy inwestycja generuje znaczący zysk netto

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa – Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (10%) oraz np. Minister Kultury (zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej)
- z budżetu jednostek samorządu terytorialnego

XVI. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SZYDLÓW

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest częścią lokalnego systemu planowania i jego sporządzenie należy do zadań własnych gminy – na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 16 z 19.03.1990 poz.95 zm. DZ.U. Nr 32 z 1990 r poz. 191, Nr 34 poz. 199 i Nr 43 poz. 253 oraz Nr 39 poz. 518).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy opracowane zostało w 2001 roku przez zespół autorski.

Celem opracowania studium było uzyskanie opracowania planistycznego umożliwiającego prowadzenie polityki przestrzennej na obszarze gminy.

Zakres problemowy podporządkowany celowi i charakterowi prawnemu studium zawiera zidentyfikowane uwarunkowania i szanse rozwoju gminy w aspekcie przestrzennym i ekologicznym.

W szczególności studium określiło:

- obszary objęte ochroną środowiska przyrodniczego,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiska,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- obszary zabudowane ze wskazaniem terenów kwalifikujących się do przekształceń,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, w tym obszary wskazane do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszary i obiekty kulturowe podlegające ochronie i zasady ich wykorzystania i użytkowania,
- kierunki rozwoju komunikacji,
- kierunki rozwoju infrastruktury technicznej,
- obszary wskazane do objęcia planami zagospodarowania przestrzennego

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określono, iż przez politykę przestrzenną należy rozumieć sposoby działania prowadzone świadomie dla osiągnięcia podstawowych celów rozwoju gminy, które podzielono na cele podstawowe czyli strategiczne oraz częściowe.

Cele strategiczne ukierunkowane zostały na:

- utrzymanie stanu osiągniętego w wyniku dotychczasowego rozwoju (ochrona wartości zasobów naturalnych, dóbr kultury i sposobu zainwestowania wymagającego tylko adaptacji do nowych warunków rozwoju),
- zatrzymanie regresu i poprawa funkcjonowania istniejących struktur (poprawa funkcjonowania, modernizacja i restrukturyzacja dotychczasowych systemów infrastruktury i komunikacji, zwiększenie ich dyspozycyjności i wydolności),
- tworzenie warunków do rozwoju i otwarcia na przyszłość (wykorzystanie szans i rezerw oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gminy).

Cele częściowe obejmują z kolei cele społeczne, ekonomiczne, ekologiczne, kulturowe oraz funkcjonalno – przestrzenne.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłów przyjęto założenie strategiczne, że celem generalnym rozwoju gminy będzie rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych w kształtowaniu procesów rozwojowych gminy.

Zgodnie z uchwalonym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłów efektem pożądanym zmian w zagospodarowaniu przestrzennym zapisanych w przekroju podstawowych sfer gospodarowania winno być sukcesywne wypełnianie celów rozwoju gminy, ujętych w trzech globalnych blokach celów strategicznych, do których zaliczono:

- cele warunkujące poprawę jakości życia,
- cele stymulujące efektywność gospodarowania,
- cele zapewniające poprawę ładu przestrzennego.

Cele częściowe realizujące w/w cele strategiczne obejmują:

w sferze społecznej:

- zapewnienie miejsc pracy i perspektyw podnoszenia jakości życia,
- poprawę standardów zamieszkania i wypoczynku,
- oprawę jakości i dostępności do usług podstawowych,
- rozwój infrastruktury społecznej ponad lokalnej zapewniającej pełnienie funkcji powiatowych i realizację intelektualnych aspiracji mieszkańców,
- usprawnienie dostępności komunikacji obszaru wsi,
- upowszechnienie dostępności infrastruktury technicznej.

w sferze ekonomicznej:

- rozwój nowych przedsiębiorstw średnich i małych,
- restrukturyzację rolnictwa obszarową i produktową zmierzającą do powstawania dużych obszarów gospodarstw specjalistycznych,
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- rozwój turystyki i usług turystycznych poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów i walorów środowiska przyrodniczego,
- rozwój agroturystyki,

w sferze ekologii:

- poprawę jakości środowiska przyrodniczego,
- optymalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych gminy do ukształtowania rozwoju gospodarczego i przestrzennego,
- zachowanie zasobów środowiska dla potrzeb odnowy biologicznej człowieka,
- ochronę środowiska przyrodniczego,
- poprawę warunków wodnych i racjonalizację systemu gospodarowania wodą,
- poprawę warunków sanitarnych, szczególnie na obszarach wiejskich poprzez pełne skanalizowanie ścieków i kontrolowaną gospodarkę odpadami.

w sferze kulturowej:

- poprawę stanu, ochronę i racjonalne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego w obrębie gminy Szydłów na podstawie wymogów konserwatorskich,
- poprawę stanu i ochronę zasobów dziedzictwa kulturowego na obszarach wiejskich oraz zapewnienie możliwości ich wykorzystania w dalszym rozwoju gminy,
- kształtowanie nowych wartości środowiska kulturowego poprzez zalecone w studium elementy kompozycji układów przestrzennych, formy zabudowy i elementy kształtowania krajobrazu.

w sferze ładu przestrzennego:

- uporządkowanie i wzbogacenie struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy,
- wyeksponowanie walorów architektonicznych, urbanistycznych i krajobrazowych – w szczególności w obrębie miejscowości Szydłów
- wzbogacenie i wyeksponowanie terenów zieleni publicznej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określiło:

- kierunki rozwoju i zasady kształtowania osadnictwa,
- kierunki i zasady ochrony wartości środowiska kulturowego,
- kierunki rozwoju komunikacji,
- kierunki rozwoju przestrzennego funkcji mieszkaniowo – usługowych,
- kierunki rozwoju przestrzennego funkcji produkcyjnych.

KIERUNKI I ZASADY WARTOŚCI ŚRODOWISKA KULTUROWEGO:

- 1) Zamierzenia i działania związane z ochroną wartości środowiska historyczno – kulturowego i krajobrazowego powinny w jak największej mierze spełniać wymogi i wytyczne określone przez Państwową Służbę Ochrony Zabytków.
- 2) Polityka przestrzenna gminy powinna zapewnić min:
  - ochronę terenów przed niekontrolowaną pod względem estetyki architektonicznej zabudową nie dostosowaną do środowiska kulturowego
  - wyeliminowanie czynników degradujących układy historyczne jednostek osadniczych,
  - adaptowanie i modernizację elementów zabudowy krajobrazu,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- zagospodarowanie obiektów opuszczonych,
  - bezwzględną odnowę historycznego układu przestrzennego i komunikacyjnego jednostek osadniczych.
- 3) Należy dążyć do respektowania warunków ochrony konserwatorskiej. Dotyczy to głównie starszych układów urbanistycznych. Szczególnej ochronie podlegają obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków oraz w ewidencji zabytków.
- 4) Zakres działań preferowanych:
Zaleca się lokalizowanie (w uzgodnieniu z WKZ) poniższych funkcji:
- dla obiektów mieszkaniowych: funkcję mieszkaniowo – usługową
  - dla obiektów użyteczności publicznej: funkcję usługową, mieszkaniową
  - dla parków zakłada się utrzymanie funkcji pierwotnej bez możliwości wprowadzenia funkcji degradującej zieleni.

XVII. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA TERENIE GMINY SZYDŁÓW – ZAŁOŻENIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW.

W trakcie przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego przeprowadzono konsultacje społeczne na terenie gminy Szydłów. Swoje oczekiwania w zakresie oczekiwanych zadań i projektów złożyły poszczególne sołectwa. W wyniku analizy wyodrębnione zostały wsparcia obejmujące następujące kierunki:

1. Zadania i projekty z zakresu budowy i remontu dróg, ulic, chodników, dróg dojazdowych do gruntów rolnych. Szczególnie duże oczekiwania w zakresie rozwoju systemu komunikacji z pewnością wynikają z realnych potrzeb i często stanowią jedyny lub podstawowy element we wskazaniach lokalnych społeczności poszczególnych sołectw gminy Szydłów.
2. Działania w tym obszarze dotyczyć będą również remontów i infrastruktury użyteczności publicznej: ośrodków zdrowia, rozwoju bazy noclegowej i turystycznej.
3. Wymienione są tutaj również projekty związane z oświetleniem ulic i dróg, budową innych elementów infrastruktury komunikacyjnej.
4. Ten obszar zagadnień planistycznych obejmuje również infrastrukturę oświatową (szkoły, przedszkola), boiska, place zabaw dla dzieci.
5. Zadania z tego zakresu ukierunkowane są również na infrastrukturę związaną z kościołami. Budynki kościelne, kaplice, cmentarze parafialne wymagają znacznych nakładów zmierzających do ich ochrony oraz systematycznego podnoszenia estetyki.
Zakres zgłoszonych oczekiwań jest rozległy i dotyczy zarówno elementów jak i budowy nowych obiektów. Wszelkie działania w tym zakresie przyczyniać się będą bezpośrednio do polepszenia warunków życia zarówno dzieci i młodzieży jak i dorosłych mieszkańców gminy i sprawnego systemu komunikacji i dobrze rozwiniętej infrastruktury użyteczności publicznej.
6. Szereg zadań obejmuje również te wynikające z potrzeby zmierzającej przede wszystkim do uregulowania gospodarki wodno – ściekowej na obszarze gminy Szydłów, oraz likwidacji lokalnych źródeł zanieczyszczeń.
7. Zadania wskazane w ramach tego obszaru dotyczyć będą również gospodarki odpadami (w tym selektywnej zbiórki odpadów, recyklingu, likwidacji dzikich wysypisk śmieci) oraz likwidacji tzw. niskiej emisji (między innymi poprzez likwidację lokalnych kotłowni, zmiany w rodzaju wykorzystywanego paliwa).

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDLÓW**

**LISTA ZADAŃ DO ZREALIZOWANIA W RAMACH PLANU ROZWOJU
LOKALNEGO W LATACH 2004 – 2006.**

Lp .według hierarchii ważności	Obszar zadania	Określone zadania
1.	Lokalna infrastruktura społeczna - Komunikacja	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej – drogi w gminie Szydłów
2.	Obszary wiejskie – Ochrona środowiska	Budowa wodociągu w Potoku - Wymysłów
3.	Obszary wiejskie – Ochrona środowiska	Budowa kanalizacji sanitarnej w Grabkach Dużych i Szydłowie
4.	Lokalna infrastruktura społeczna – edukacja i sport	Modernizacja placówek oświatowych na terenie gminy Szydłów

Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

W wyniku realizacji Planu Rozwoju Lokalnego dla gminy Szydłów zakłada się osiągnięcie następujących wskaźników:

Produkty:

1. Liczba zrealizowanych projektów/zadań: 6szt,
2. Długość zmodernizowanych dróg: 6,3 km,
3. Liczba zmodernizowanych/wybudowanych obiektów infrastruktury społecznej: 2 szt,

Rezultaty:

1. Liczba nowych odbiorców wody z wodociągu wiejskiego: 55 gospodarstw,
2. Wzrost ilości ścieków odprowadzanych bezpośrednio do oczyszczalni: 40%,

Oddziaływanie:

1. Liczba mieszkańców na terenach objętych planem rozwoju lokalnego: 5 100 osób,
2. Liczba nowoutworzonych miejsc pracy: 4 szt,
3. Wzrost wykorzystania pojemności oczyszczalni ścieków o 20%
4. Eliminacja zanieczyszczeń gruntów ściekami domowymi z terenów objętych kanalizacją.

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDLÓW**

REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Projekty i zadania na lata 2004 – 2006

Instytucje i podmioty wdrażające zadanie/projekt		
Gmina Szydłów		
I. Nazwa Planowanego Zadania		
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej – drogi w gminie Szydłów		
Harmonogram wdrażania/etapy działania	Koszty całkowite	
	Nakłady poniesione	Nakłady do poniesienia
2004 - 2006	20 500	1 239 307
Kryteria kolejności realizacji	Oczekiwane rezultaty	Zgodność z planem przestrzennego zagospodarowania
Kolejność realizacji uzależniona od możliwości finansowych gminy i uzyskanego współfinansowania, a również od realizacji części zadań przez Starostwo	Dostęp mieszkańców do nowoczesnej drogowej infrastruktury komunikacyjnej	Zgodne
Instytucje i podmioty wdrażające zadanie/projekt		
Gmina Szydłów		
II. Nazwa Planowanego Zadania		
Budowa wodociągu: wieś Potok – Wymysłów		
Harmonogram wdrażania/etapy działania	Koszty całkowite	
	Nakłady poniesione	Nakłady do poniesienia
2004 - 2006	-	800 000
Kryteria kolejności realizacji	Oczekiwane rezultaty	Zgodność z planem przestrzennego zagospodarowania
Realizacja w latach 2005 – 2006 uzależniona od możliwości uzyskania dofinansowania	Zapewniona dostawa wody do 55 gospodarstw	zgodne
Instytucje i podmioty wdrażające zadanie/projekt		
Gmina Szydłów		
III. Nazwa Planowanego Zadania		
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Grabki Duże, Szydłów		
Harmonogram wdrażania/etapy działania	Koszty całkowite	
	Nakłady poniesione	Nakłady do poniesienia
2004 - 2006	36 000	3 406 000
Kryteria kolejności realizacji	Oczekiwane rezultaty	Zgodność z planem przestrzennego zagospodarowania

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDŁÓW**

Instytucje i podmioty wdrażające zadanie/projekt		
Gmina Szydłów		
IV. Nazwa Planowanego Zadania		
Modernizacja placówek oświatowych na terenie gminy Szydłów		
Harmonogram wdrażania/etapy działania	Koszty całkowite	
	Nakłady poniesione	Nakłady do poniesienia
2004 – 2006	7 500	245 000
Kryteria kolejności realizacji	Oczekiwane rezultaty	Zgodność z planem przestrzennego zagospodarowania
Realizacja w latach 2004 –2006 proporcjonalnie do środków przeznaczonych na oświatę	Dostępna nowoczesna baza edukacyjna	zgodne
Instytucje i podmioty wdrażające zadanie/projekt		
Gmina Szydłów		

Niezależnie projektów określonych w powyższej tabeli, w ramach Planu Rozwoju Lokalnego dla gminy Szydłów mogą być realizowane inne działania, wpisujące się w zakres Planu wg załączników do niniejszego Planu oraz projekty zgłaszane przez innych niż Gmina Szydłów, potencjalnych beneficjentów.

Projekty i zadania długoterminowe na lata 2007 – 2013

Niektóre propozycje tych projektów przedstawione są w załącznikach do niniejszego Planu Rozwoju Lokalnego. W ramach przyszłych projektów mogą być również zgłaszane inne, wpisujące się w zakres objęty Planem, również mające być realizowane przez inne niż Gmina Szydłów instytucje.

XVIII. SYSTEM WDRAŻANIA „PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW”

Założenia ogólne

Zgodnie z zapisami Uzupełnienia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Regionalnego projekty związane z Rozwojem Lokalnym gminy Szydłów, przygotowane w formie standardowego wniosku aplikacyjnego Europejskiego funduszu Rozwoju Regionalnego złożone zostaną przez poszczególnych beneficjentów do właściwej jednostki organizacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, która dokona oceny ich kompletności i zgodności formalnej.

Następnie projekty sporządzone przez beneficjentów zostaną poddane ocenie merytorycznej i technicznej przez Panel ekspertów powołany do oceny projektów w ramach danego działania. W trakcie oceny Panel Ekspertów przyzna projektom punkty zgodnie z kryteriami zawartymi w Uzupełnieniu ZPORR i przyjętymi przez Komitet Monitorujący ZPORR.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

Efektem pracy Panelu Ekspertów będzie lista rankingowa projektów kwalifikujących się do dofinansowania w ramach ZPORR. Lista ta następnie zostanie przekazana do Regionalnego Komitetu Sterującego. RKS oceni projekty pod kątem zgodności ze strategią województwa. RKS posiadać będzie prawo zmiany kolejności projektów na liście rankingowej. Ostateczna wersja listy rankingowej zostanie następnie rekomendowana Zarządowi Województwa.

Na podstawie pozytywnej rekomendacji Regionalnego Komitetu Sterującego Zarząd Województwa podejmie decyzję o wyborze projektów. Wybrane projekty zostaną przekazane do Instytucji Pośredniczącej (Wojewoda Świętokrzyski), który dopisze umowy o przyznaniu dofinansowania na realizację projektu z beneficjentami końcowymi.

Program rewitalizacji gminy Szydłów zakłada, iż beneficjentem;

- Aplikującym o środki finansowe na realizację zadania,
- Rozliczającym je,
- Odpowiedzialnym za jego wdrożenie i osiągnięcie założonych rezultatów i efektów będzie gmina Szydłów aczkolwiek dopuszcza się możliwość samodzielnej aplikacji o środki ZPORR przez inne podmioty określone w Uzupełnieniu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (np. starostwo powiatowe, kościoły itp.).

Zgodnie z Uzupełnieniem Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego beneficjentami, którzy będą mogli – zgodnie z Uzupełnieniem ZPORR – aplikować o dofinansowanie dotyczących rozwoju lokalnego (działania 3.1; 3.2; 3.5;) są:

- Samorządy gminne, powiatowe i działające w ich imieniu jednostki organizacyjne,
- Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- Podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenia jednostek samorządu terytorialnego, w których 100%: udziałów lub akcji posiada samorząd gminny lub powiatowy,
- Podmioty wybrane w drodze Ustawy Prawo Zamówień Publicznych – zharmonizowanej z prawem Wspólnot Europejskich – wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny,
- Organizacje pozarządowe działające non - profit, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe,
- Inne instytucje publiczne,
- Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły lub placówki w świetle przepisów ustawy o systemie oświaty,
- Jednostki organizacyjne, w tym spółki prawa handlowego, utworzone przez jednostki wymienione w punktach 1,2, prowadzące działalność o charakterze sportowym,
- Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe a także osoby prawne prowadzące statutową działalność w zakresie oświaty i wychowania lub sportu,
- Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne w tym spółki prawa handlowego, utworzone przez jednostki wymienione w punktach: 1,2 prowadzące działalność w zakresie ochrony zdrowia,
- Ośrodki zdrowia(zakłady opieki zdrowotnej sprawujące opiekę ambulatoryjną dla których podmiotami tworzącymi są: samorząd powiatowy i samorząd gminny),
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej świadczące usługi medyczne na rzecz społeczności lokalnej w publicznym systemie ochrony zdrowia,
- Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe prowadzące statutową działalność non profit w obszarze ochrony zdrowia.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

Mechanizm wdrażania i finansowania programu rozwoju lokalnego Gminy Szydłów.

Mając na względzie:

- Uzupełnienie Zintegrowanego Programu Operacyjnego rozwoju Regionalnego
- Potencjalne występowanie na terenie gminy Szydłów kilku typów końcowych beneficjentów

Współpraca merytoryczna jak i finansowa z wszystkimi końcowymi beneficjentami przebiegać będzie wg poniżej zdefiniowanych zasad.

1. Uzyskanie od Rady Gminy potwierdzenia zgodności planowanej inwestycji z założeniami „Planu Rozwoju Lokalnego dla gminy Szydłów”.

2. Przygotowany projekt zawierający zbiorcze zestawienie kosztów Uchwałą Rady Gminnej wprowadzony zostanie do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego budżetu gminy Szydłów na lata obejmujące okres jego realizacji.

3. Wprowadzone do budżetu gminy Szydłów obejmujących lata realizacji projektu kwoty zabezpieczających wkład własny w realizację projektu. Kwoty te stanowiąc będą podstawę do aplikacji o pozyskanie dofinansowania kolejnych projektów, etapów programów rewitalizacji gminy Szydłów.

Działania związane z wdrożeniem i finansowaniem programu rozwoju lokalnego w części związanej z innymi beneficjentami niż gmina Szydłów (kościół, stowarzyszenia, starostwo powiatowe itp.):

1. Uzyskanie od Rady ds. Rozwoju lokalnego potwierdzenia zgodności planowanej inwestycji z założeniami „Planu Rozwoju Lokalnego dla gminy Szydłów.
2. Podjęcie uchwał lub formalnych decyzji przez organy statutowe w sprawie:
  - a. Wyrażenia zgody na przystąpienie do programu rozwoju lokalnego dla gminy Szydłów,
  - b. Podjęcie uchwały lub formalnej decyzji przez organy statutowe w sprawie planu finansowego,
  - c. Zabezpieczenie kwot udziału własnego wynikającego z procentowego udziału danej instytucji w realizowanym zakresie prac.
3. Udzielenia pełnomocnictwa gminie Szydłów do wystąpienia w imieniu danej instytucji:
  - Z wnioskiem o udzielenie dotacji na realizację prac remontowo – budowlanych objętych programem,
  - Wyborem wykonawcy prac,
  - Rozliczeniem prac.

Działania związane z samodzielnym wdrożeniem i finansowaniem planu przez innych końcowych beneficjentów z gminy Szydłów (kościół, stowarzyszenia, starostwo powiatowe itp.):

1. Uzyskanie od Rady ds. Rozwoju lokalnego potwierdzenia zgodności planowanej inwestycji – z założeniami „Planu Rozwoju Lokalnego dla gminy Szydłów” oraz powołanie w danej instytucji Koordynatora Programu

2. Przygotowanie projektu zawierającego zbiorcze zestawienie kosztów.

3. Wprowadzone do budżetów danej instytucji – w formie Uchwały lub decyzji organu statutowego – kwoty zabezpieczające wkład własny w realizację projektu.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

---

4. Środki te (na które mogą składać się min. kredyty, pożyczki, pozyskane dotacje i inne źródła) będą stanowiły podstawę do aplikacji o pozyskanie dofinansowania ze środków ZPORR.
5. Złożenie projektu do UMWS, pozyskanie dofinansowania, realizacja, monitoring i rozliczenie zadania.

Podstawowe zasady finansowania projektów.

Główne zasady finansowania to:

- Wspólna odpowiedzialność oraz wspólny udział finansowy sektora publicznego i prywatnych inwestorów, wynikający z braku możliwości finansowania tych przedsięwzięć wyłącznie przez sektor publiczny oraz
- Zasada montażu dostępnych źródeł finansowych: kredytów, środków budżetu gminy Szydłów, środków własnych właścicieli oraz środków finansowych Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na które składać się będą środki Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) oraz budżetu państwa.

Finansowanie i poziom dofinansowania projektów.

Zgodnie z zapisami Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz jego Uzupełnieniem projekty dotyczące rozwoju lokalnego (działania 3.1; 3.2; 3.5;) otrzymają dofinansowanie:

- 75% kwalifikującego się kosztu ze środków Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) – jeśli beneficjent nie jest przedsiębiorcą (zwłaszcza jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe) oraz
- 10% z budżetu państwa.

Dofinansowanie projektów ze środków ZPORR wynosić będzie zatem łącznie 85% kosztów kwalifikowanych.

Pozostałe 15% kosztów kwalifikowanych projektów stanowić będzie wkład finansowy końcowych beneficjentów.

Obowiązki beneficjenta końcowego (projektodawcy) zadania realizowanego w ramach „Programu rozwoju lokalnego dla gminy Szydłów”.

Beneficjent końcowy/projektodawca będzie odpowiedzialny za poprawność wydatkowania całości (100%) środków przeznaczonych na dany projekt.

W szczególności beneficjent końcowy/projektodawca będzie odpowiedzialny za to, że:

- wybór wykonawcy projektu oraz producenta zawarcia z nim umowy nastąpi zgodnie z postanowieniami ustawy „Prawo zamówień publicznych”(Dz.U.Nr. 19 z dnia 09.02.2004 poz. 177),
- zestawienie wydatków będzie dokładne i prawdziwe, a wyniki zostaną uzyskane z systemów księgowania,
- umowy/umowa z wykonawcą/wykonawcami będą zawierane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz zasadami dotyczącymi wdrażania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego,
- projekt będzie wdrażany zgodnie z zawartą umową o przyznanie dofinansowania,

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- poczynione wydatki dotyczyć będą operacji faktycznie wykonanych,
- wydatki zostały faktycznie poniesione, a dokumentacja pomocnicza (tj. faktury i dokumenty o podobnej wartości dowodowej) jest dostępna,
- monitorowany będzie fizyczny i finansowy postęp wdrażania projektu, w tym poprzez kontrole na miejscu,
- płatność na rzecz wykonawcy/dostawcy będzie dokonywana w sposób prawidłowy,
- nie zachodzić będzie przypadek nakładania się pomocy z funduszy europejskich (tj. projekt finansowany będzie wyłącznie z jednego funduszu UE),
- oryginały dokumentów poświadczających wydatki będą przechowywane, archiwizowane i dostępne przez okres co najmniej 3 lat od wypłaty przez Komisję Europejską płatności końcowej pomocy,
- prowadzony będzie odrębny system księgowy ewidencjonujący środki pochodzące z funduszy UE,
- system oddzielnej księgowości lub odpowiedni kod księgowy zapewni relacje każdej transakcji z operacją zarejestrowaną na dokumencie,
- sporządzony i przesyłany będzie do Instytutu Wdrażającej raport o nieprawidłowościach wdrażania projektu wraz z informacją o sposobach ich usunięcia.

Partycypacja społeczna w procesach rewitalizacji.

Udział i kontrola społeczna będą mieć miejsce na każdym etapie procesu rewitalizacji, poczynając od planowania, które odbędzie się z inicjatywy gminy ale i samych mieszkańców, a kończąc na realizacji programów.

Gmina inicjując aktywizację społeczności lokalnej zapewni jednocześnie współpracę swoich przedstawicieli w działaniach podmiotów realizujących program, przy opracowywaniu poszczególnych projektów całego programu, organizowaniu procesów inwestycyjnych oraz ewentualnego partnerstwa publiczno – prywatnego.

Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.

Podstawowe zadania monitoringu.

Plan Rozwoju Lokalnego dla gminy Szydłów zakłada jego współfinansowanie ze środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, który finansowany będzie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W celu racjonalnego, sprawnego i efektywnego wykorzystania środków strukturalnych, Unia Europejska nakłada na państwa członkowskie i beneficjentów, obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych wdrażania programów operacyjnych.

Monitorowanie to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty realizowanego projektu i programu.

Monitoring spełniać będzie istotną i bardzo ważną rolę w systemie wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach.

W monitorowaniu brać będą udział wszystkie podmioty zaangażowane w jego wdrożenie i prowadzony będzie w formie monitoringu wewnętrznego oraz zewnętrznego.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

Monitoring wewnętrzny „Planu Rozwoju Lokalnego”.

Wyznaczony w każdej instytucji – odpowiedzialnej za wdrożenie i realizację projektu, realizowanego w ramach – koordynator monitorować będzie wdrażanie projektu, w tym przygotowywać roczne i końcowe raporty monitoringowe z realizacji projektu.

Raporty te będą przedkładane Radzie ds. rozwoju lokalnego, która przekazywać będzie sprawozdanie z przebiegu realizacji Plan Rozwoju lokalnego na posiedzeniach Rady Gminnej.

Monitoring zewnętrzny Planu Rozwoju Lokalnego”.

Z uwagi na fakt iż „Plan Rozwoju Lokalnego” zakłada jego współfinansowanie ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego wyznaczony w każdej instytucji – odpowiedzialnej za wdrożenie i realizację projektu realizowanego w ramach „Programu Rozwoju Lokalnego” – koordynator odpowiedzialny będzie również za jego monitoring zgodny z zapisami w/w dokumentu.

Zgodnie z zapisami Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz jego Uzupełnieniem koordynator monitorować będzie wdrażanie projektu, w tym przygotowywać okresowe, roczne i na końcowe raporty monitoringowe z realizacji projektu i przedkładać je Instytucji Pośredniczącej (Świętokrzyski Urząd Wojewódzki).

W zależności od charakteru dostarczanych – tak Radzie ds. Rozwoju Lokalnego jak i Instytucji Pośredniczącej – danych, monitoring „Planu Rozwoju Lokalnego” dzielić będzie się na monitoring rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu projektu oraz umożliwi ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w „Planie Rozwoju Lokalnego”.

Dane skwantyfikowane, obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań zostały, zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej, podzielone będą na trzy kategorie :

- wskaźniki produktu, które odnosić będą się do rzeczowych efektów działalności. Liczone one będą w jednostkach materialnych, np. długość odbudowanych dróg; liczba budynków poddanych rewitalizacji, itp.
- wskaźniki rezultatu, które będą odpowiadać bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wdrożenia projektu.
- wskaźniki oddziaływania, które obrazować będą konsekwencje projektu i programu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie będzie mogło odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z realizowanym projektem, chociaż pojawiających się po pewnym czasie (oddziaływanie bezpośrednie), jak i do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających z realizowanego projektu (oddziaływanie pośrednie).

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDLÓW

Monitoring finansowy.

Monitoring finansowy dostarczy danych dotyczących finansowych aspektów realizacji projektu i programu, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków.

Dane zawarte w tych raportach, obejmować będą wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych z uwzględnieniem:

- wydatków poniesionych w okresie objętym raportem,
- wydatków poniesionych od początku realizacji zadania,
- procentowy stopień realizacji zadania oraz
- prognozę w tym zakresie na rok następny.

Pomiar i dobór wskaźników monitorowania.

Wskaźniki zdefiniowane dla poszczególnych projektów realizowanych w ramach „Planu Rozwoju Lokalnego” mierzone będą cyklicznie.

Częstotliwość pomiaru, wskaźników będzie różna w zależności od kategorii wskaźnika i od poziomu w strukturze wdrażania.

Bazowym okresem, wobec którego porównywane będą zmiany wskaźników będzie rok (lub jego ostatni kwartał) poprzedzający rok, w którym rozpoczęto wdrażanie projektu .

Relacja wartości osiągniętych wskaźników do danych bazowych będzie stanowić o efektywności interwencji.

Częstotliwość pomiaru w zależności od kategorii wskaźników i przedmiotu raportowania przedstawia poniższa tabela:

	Wskaźniki projektu	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki oddziaływania
Projekt	okresowo (co najmniej raz na kwartał)	co 6 miesięcy lub po zakończeniu projektu	corocznie lub po zakończeniu projektu

Źródło: Uzupełnienie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.
System raportowania .

System raportowania to otoczenie instytucjonalno – prawne, które tworzyć będzie warunki dla prowadzenia sprawozdawczości. Raportowanie zakładać będzie bieżący i okresowy przepływ informacji, co pozwoli na weryfikacje ewentualnych nieprawidłowości w procesie wdrażania i monitorowania projektu jak i całego Planu Rozwoju Lokalnego.

Elementy systemu.

Elementami systemu raportowania będą:

- przedmiot raportowania,
- narzędzia raportowania oraz
- okresy sprawozdawcze.

Przedmiot raportowania

Istotą raportowania jest sprawozdanie z postępu realizacji projektu.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

Wszystkie raporty monitoringowe, a w szczególności raporty roczne i końcowe, zawierać będą informacje na temat:

- aktualnego stanu i przebiegu realizacji projektu z wyszczególnieniem najważniejszych zadań, które faktycznie zostały zrealizowane w okresie do którego odnosić będzie się raport, a także zadań niezrealizowanych oraz planowanych na następny okres sprawozdawczy;
- postępu realizacji planu rzeczowego projektu mierzonego wskaźnikami ustalonymi w projekcie i umowie dofinansowania;
- finansowego wdrażania pomocy z uwzględnieniem całkowitych wydatków faktycznych poniesionych w okresie objętym raportem;
- działań podjętych w celu zagwarantowania zgodności realizowanego projektu z politykami wspólnotowymi (udzielanie zamówień publicznych, polityka ochrony środowiska, polityka równości szans, pomoc publiczna);
- inicjatyw promujących interwencję danego funduszu strukturalnego w ramach wdrażania określonego projektu;
- skuteczności stosowanych instrumentów realizacyjnych (ocena).

Narzędzia raportowania:

- Wniosek aplikacyjny składany w ramach „Planu Rozwoju Lokalnego” – jest pierwotnym narzędziem raportowania. We wniosku znajduje się zakładane przez projektodawcę (gminę Szydłów lub innych beneficjentów) wskaźniki i ich oczekiwane wartości docelowe.
- Raport jest sprawozdaniem, przedstawionym w standaryzowanej formie zatwierdzonym przez Instytucję Pośredniczącą (Świętokrzyski Urząd Wojewódzki).

Okresy sprawozdawcze:

Raport okresowy – składany przez projektodawcę „w terminie do 7 dni po upływie okresu sprawozdawczego właściwej Instytucji Pośredniczącej.

Raport roczny – składany przez projektodawcę w terminie do 15 stycznia kolejnego roku kalendarzowego właściwej Instytucji Pośredniczącej.

Raport końcowy – składany przez projektodawcę w terminie do 15 stycznia kolejnego roku kalendarzowego właściwej Instytucji Pośredniczącej.

W trakcie wdrażania i monitorowania fizyczny obieg dokumentów będzie miał miejsce równoległe z dokumentami (raportami, sprawozdaniem) w formie elektronicznej.

Promocja „Planu Rozwoju Lokalnego dla gminy Szydłów”

„Plan Rozwoju Lokalnego dla gminy Szydłów” zakłada jego współfinansowanie ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, który finansowany będzie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i będzie musiał spełniać wymogi Unii Europejskiej w zakresie promocji interwencji funduszy strukturalnych w realizację projektu i programu.

Zgodnie z wymogami Artykułu 46 Rozporządzenia Rady 1260/1999 stworzono Plan Promocji ZPORR „Wsparcie Rozwoju Regionalnego w Polsce ze Środków Funduszy Strukturalnych” zawierający szczegółowe określenie:

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY SZYDŁÓW

- **Celów działań informacyjnych i promocyjnych;**
- **Potencjalnych grup docelowych działań informacyjnych i promocyjnych;**
- **Strategii informowania i promocji ZPORR.**

Plan promocji ZPORR „Wsparcie Rozwoju Regionalnego w Polsce ze Środków funduszy Strukturalnych” został przygotowany zgodnie z zaleceniami Rozporządzenia Komisji nr 1159/2000 w sprawie środków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych.

Zgodnie z w/w dokumentami jedną z instytucji odpowiedzialną za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych na szczeblu regionalnym będą beneficjenci końcowi zdefiniowani w poprzednich rozdziałach programu (np. samorząd gminny, starostwo powiatowe, kościoły, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnia itp.).

Zgodnie z w/w Rozporządzeniem Komisji (nr 1159/2000), wszystkie materiały informacyjne i promocyjne będą wskazywały, jakie są główne cele przekazywania środków pochodzących z poszczególnych funduszy strukturalnych.

Na wszystkich materiałach i dokumentach związanych z realizacją „Planu Rozwoju Lokalnego dla gminy Szydłów” stosowane będzie logo UE i logo ZPORR.

Główne instrumenty działań informacyjnych i promocyjnych „Planu Rozwoju Lokalnego” dla gminy Szydłów”.

Aby osiągnąć cele związane z właściwą informacją i promocją „Planu Rozwoju Lokalnego” oraz ZPORR, który finansowo zaangażowany będzie w realizację „Planu Rozwoju Regionalnego” stosowane będą między innymi następujące środki i instrumenty:

1. **Publikacje** – związane z realizacją konkretnych projektów.
2. **Internet** – podstrona internetowa z informacjami dotyczącymi osiągnięcia programu oraz wsparcia uzyskiwanego ze strony Unii Europejskiej. Podstrona internetowa zawierać będzie również informacje dotyczące zaangażowania funduszy strukturalnych na rzecz rozwoju regionalnego oraz linki do stron Komisji Europejskiej dotyczącej funduszy strukturalnych.
3. **Współpraca z mediami** – prasa, lokalną telewizją, rozgłościami radiowymi o zasięgu regionalnym w celu upowszechnienia informacji związanych z wdrażaniem poszczególnych projektów, całego „Planu Rozwoju Lokalnego” oraz zaangażowania finansowego ZPORR w realizację programu.
4. **Billboardy** – informujące o zakresie realizowanego projektu i wsparcia ze strony Funduszy Strukturalnych. Billboardy będą umieszczone w miejscach inwestycji infrastrukturalnych, których całkowity koszt wynosi ponad 3 mln euro w przypadku projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Billboardy będą wyraźnie informować o zaangażowaniu funduszy Unii Europejskiej w realizację projektu. Tablica reklamowa/billboard zostanie zastąpiona tablicą pamiątkową, w ciągu 6 miesięcy od zakończenia prac inwestycyjnych.
5. **Stale tablice pamiątkowe** (w miejscach powszechnie dostępnych po zakończeniu realizacji projektu) – umieszczone zostaną w celu informowania opinii publicznej o dofinansowaniu projektu ze środków Unii Europejskiej. Forma i treść billboardów oraz tablic pamiątkowych będzie zgodna z zapisami Rozporządzenia Komisji Europejskiej 1159/2000.
6. **Logo UE, logo ZPORR** – znajdować się będzie między innymi na:
  - Prowadzonej korespondencji z wszystkimi podmiotami w trakcie realizacji projektów w ramach ZPORR.

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDŁÓW**

**Zadania gospodarcze (projekty) związane z budową i remontami dróg gminnych
w latach 2004-2006**

1. Drogi gminne	
- ulica Krakowska w Szydłowie	- 196.696,00 zł.
- ulica Cmentarna w Szydłowie	- 60.000,00 zł.
- droga przez wieś Brzeziny	- 350.379,00 zł.
- droga przez wieś Solec-Korytko	- 200.000,00 zł.
- drogi dojazdowe do gruntów rolnych	- 150.000,00 zł.
2. Budowa chodników przy drogach w miejscowościach Szydłów i Grabki Duże	- 140.000,00 zł.
3. Modernizacja Rynku w Szydłowie	- 250.000,00 zł.

**Zadania gospodarcze (projekty) związane z budową i remontem dróg
w latach 2007 – 2013**

- droga Szydłów – Korytnica	- 200.000,00 zł.
- droga Połaniecka w Szydłowie	- 90.000,00 zł.
- droga Borki Jabłonica	- 50.000,00 zł.
- droga Rudki Małe	- 120.000,00 zł.
- drogi dojazdowe do pól:	
- Grabki Duże	- 50.000,00 zł.
- Brzeziny	- 60.000,00 zł.
- Potok	- 70.000,00 zł.
- chodnik Potok	- 50.000,00 zł.

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDŁÓW**

**Zadania gospodarcze (projekty) związane z ochroną środowiska
w latach 2004 – 2006**

1. Budowa kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków w Grabkach Dużych	-	3.406.000 zł.
2. Budowa wodociągu wiejskiego Potok - Wymysłów (Księża Niwa, Kamienna Góra, Potok Rządowy)	-	800.000 zł.
3. Budowa kanalizacji sanitarnej w Szydłowie	-	800.000 zł.
4. Budowa zbiornika retencyjnego w Szydłowie	-	150.000 zł.
5. Współdziałanie w budowie wysypiska odpadów w Rzędowie	-	100.000 zł.

**Zestawienie potrzeb inwestycyjnych i remontowych w placówkach
oświatowych Gminy Szydłów na lata 2004 – 2013 do realizacji w ramach
PLANU ROZWOJU LOKALNEGO**

	Realizacja w latach	
	2004 – 2006	2007 - 2013
I. W zakresie remontów istniejącej bazy szkolnej		
1. Modernizacja i remont Szkoły Podstawowej w Solcu	75.000	60.000
2. Modernizacja i remont Szkoły Podstawowej w Potoku	100.000	50.000
3. Remont przedszkola w Szydłowie	50.000	20.000
4. Modernizacja boisk sportowych przy szkołach	25.000	25.000
5. Remont budynku muzeum w Szydłowie	200 000	-

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDLÓW**

XIX. WYKAZ PROJEKTÓW PLANOWANYCH DO REALIZACJI NA LATA 2004 - 2006

Lp	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt realizacji PLN	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania									
				Rok 2004			Rok 2005			Rok 2006			
				Budżet gminy	Budżet państwa	Środki UE	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki UE	Budżet gminy	Budżet państwa	Środki UE	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	Budowa nawierzchni ul. Krakowskiej w Szydłowie	187 696	2004	48 424		139 272							
2	Budowa nawierzchni drogi gminnej w Brzezinach	350 379	2004	91 345		259 034							
3	Budowa nawierzchni ul. Cmentarnej w Szydłowie	60 000	2005				15 000			45 000			
4	Budowa nawierzchni drogi przez wieś Solec - Korytko	200 000	2005				50 000			150 000			
5	Budowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych	150 000	2004-2006	50 000			50 000				50 000		
6	Budowa chodników przy drogach wojewódzkich w Szydłowie i Grabkach Dużych	140 000	2004-2005	100 000			40 000						
7	Przebudowa zabytkowego Rynku w Szydłowie	250 000	2005-2006				25 000			95 000	25 000		95 000
8	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Grabki Duże	3 406 000	2004-2005	90 000			300 000	261 000	1 955 000				
9	Budowa wodociągu wiejskiego Potok - Wymysłów	800 000	2005-2006				100 000	80 000	500 000	20 000			100 000
10	Budowa kanalizacji sanitarnej w Szydłowie	800 000	2006							120 000	80 000		600 000

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
DLA GMINY SZYDŁÓW**

11	Budowa zbiornika retencyjnego w Szydłowie	150 000	2006							23 000	15 000	112 000
12	Modernizacja i remont Szkoły Podstawowej w Solcu Starym	70 000	2004	43 500		31 500						
13	Modernizacja i remont Szkoły Podstawowej w Potoku	100 000	2004-2005	23 200		16 800	34 800		25 200			
14	Remont przedszkola w Szydłowie	50 000	2004-2005	20 000			30 000					
15	Modernizacja boisk sportowych przy szkołach	25 000	2005-2006				10 000				15 000	
16	Remont budynku muzeum w Szydłowie	200 000	2004	67 575	132 425							